

**Чернівецький торговельно-економічний інститут
Державного торговельно-економічного університету**

Кафедра фінансів, обліку і оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**РОЗРОБКА ПОЛІТИКИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ
АКТИВАМИ ПІДПРИЄМТСТВА**

(на матеріалах ТОВ «Аутомотів Електрик Україна»)

Студента 2 курсу заочної форми
навчання спеціальності 072
«Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок»
спеціалізації «Державні фінанси»

Крикун
Дмитро
Віталійович

Науковий керівник:
д.е.н., професор

Чорновол
Алла
Олегівна

Завідувач кафедри:
д.е.н., професор

Чорновол
Алла
Олегівна

Чернівці 2023

ЗМІСТ

	ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1.	ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА	6
	1.1 Економічна сутність та структура оборотних активів підприємства	6
	1.2. Формування системи управління оборотними активами підприємства	12
	1.3. Теоретико-методичні підходи до оцінки ефективності управління оборотними активами на підприємстві	16
	Висновки до розділу 1	20
РОЗДІЛ 2.	АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ТОВ «АУТОМОТІВ ЕЛЕКТРИК УКРАЇНА» ЗА 2019-2022РР	21
	2.1. Аналіз складу та динаміки оборотних активів підприємства	21
	2.2. Аналіз джерел фінансування оборотних активів підприємства	26
	2.3. Оцінка ефективності використання оборотних активів підприємства	31
	Висновки до розділу 2	36
РОЗДІЛ 3.	ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА	37
	3.1. Напрями удосконалення системи управління оборотними активами	37
	3.2. Оптимізація дебіторської заборгованості в системі управління оборотними активами підприємства	44
	3.3. Методи перспективного аналізу оборотних активів підприємства	49
	Висновки до розділу 3	57
	ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	58
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	61
	ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Однією із важливих проблем фінансового менеджменту на підприємстві є управління оборотними активами. Політика управління оборотним капіталом підприємства спрямована на забезпечення довгострокової виробничої і ефективної фінансової діяльності підприємства, що досягається через пошук компромісу між ризиком втрати ліквідності та ефективністю роботи. Реалізація даної політики передбачає визначення необхідного рівня оборотних активів та оптимізацію структури джерел їх фінансування.

В господарській практиці при оцінці стану підприємства велику увагу приділяють аналізу та визначенню раціональності розміщення оборотного капіталу, так як саме від швидкості перетворення оборотних коштів у грошову форму залежить ліквідність підприємства, отримання прибутку з кожного обороту. В зв'язку з цим виникає необхідність у встановленні та обґрунтуванні критерію раціонального використання джерел фінансування оборотних коштів та ефективності їх використання.

Від стану та розміщення оборотного капіталу, правильного вибору джерел його фінансування на підприємстві також залежить фінансова стійкість та стабільність діяльності суб'єкта. Фінансово стійке підприємство має переваги в залученні інвестицій, отриманні кредитів, виборі постачальників і споживачів; воно більш незалежне від несподіваної зміни ринкової кон'юнктури, отже, у нього менше ризик бути неплатоспроможним і опинитися на межі банкрутства. Рішення задач стабілізації фінансового стану організації вимагає знаходження джерел фінансових ресурсів, їх раціонального розподілу, ефективного використання в ході проведення фінансового аналізу, який дає оцінку фінансової діяльності господарюючого суб'єкта, та прийняття управлінських рішень.

Визначену проблему досить давно і успішно вивчають науковці та економісти всього світу: Бланк І.А., Брігхем Є., Буряк Л.Д., Гропеллі А., Ковальов

В. В., Нікбахт Е., Поддєрьогін А.М., Терещенко О.О., та в умовах постійних змін в оточуючому зовнішньому середовищі та впровадження нових підходів до використання оборотного капіталу в середині господарюючих суб'єктів дане питання завжди залишається актуальним для подальших досліджень, постійно з'являються нові фактори, дію яких необхідно вивчати та оптимізувати діяльність під їх впливом.

Метою дослідження випускної кваліфікаційної роботи є поглиблення теоретичних засад організації управління оборотними активами, розкриття діючої практики з формування оборотних активів, їх впливу на фінансовий стан підприємства, та розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності їх використання в контексті кризових явищ.

Завдання випускної кваліфікаційної роботи є:

- узагальнити теоретико-методичні підходи до визначення сутності та класифікації оборотних активів підприємства;
- розкрити існуючі методики оцінки стану, структури та ефективності використання оборотних активів підприємства;
- надати загальну характеристику ТОВ «Аутомотів Електрик Україна»;
- застосувати методики оцінювання оборотних активів для аналізу на ТОВ «Аутомотів Електрик Україна»;
- розробити заходи щодо підвищення ефективності використання оборотних активів на досліджуваному підприємстві;
- розробити напрямки щодо покращення діяльності ТОВ «Аутомотів Електрик Україна».

Об'єктом дослідження є процес управління оборотними активами підприємства.

Предметом дослідження є сукупність економічних відносини, що виникають у процесі формування та використання оборотних активів підприємства.

Методи дослідження. У процесі дослідження застосовані методи

дослідження: аналізу та синтезу - для дослідження окремих складових та логічних узагальнень, метод порівняльного аналізу - при дослідженні моделей управління оборотними активами, методи горизонтального й вертикального аналізу - при обґрунтуванні стану управління оборотними активами на підприємстві), комплексного підходу – для обґрунтування теоретико-методичного підходу до оцінки ефективності використання активів підприємства; статистичні та графічні – для аналізу стану і тенденцій динаміки оборотних активів підприємства та узагальнення отриманих результатів випускної кваліфікаційної роботи.

Інформаційну базу дослідження формують статистичні матеріали Держкомстату України, матеріали фінансової звітності ТОВ «Аутомобілів Електрик Україна», а також власні розрахунки автора і результати їх обробки. Теоретичним та методологічним підґрунтям дослідження є об'єктивні закони і фундаментальні положення економічної теорії, теорії управління, наукові праці та методичні розробки провідних вітчизняних та зарубіжних вчених з цих питань.

Наукова новизна одержаних результатів роботи полягає в удосконаленні теоретико-прагматичних засад управління оборотними активами вітчизняних підприємств з метою підвищення ефективності їх господарювання.

Публікації. Основні положення та результати випускної кваліфікаційної роботи були опублікованими у збірнику тез доповідей студентської Інтернет-конференції «Фінансово-економічний розвиток регіонів: виклики воєнного стану та поствоєнні перспективи».

Обсяг та структура випускної кваліфікаційної роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається із вступу, 3 розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи становить - 61 сторінок, основний зміст роботи викладено на 57 сторінках. Робота містить 13 таблиці, 5 рисунків, список використаних джерел включає 52 найменувань на 4 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічна сутність та структура оборотних активів підприємства

В сучасних умовах конкурентного ринку ефективне управління основними економічними процесами: формування та використання оборотних активів в оперативній діяльності вирішує ряд питань стратегічного розвитку підприємства і забезпечує кінцеві результати господарської діяльності. Більшість вітчизняних підприємств не витримують жорсткої конкуренції, не досягають високого рівня доходності через нестачу оборотних коштів, потоків оборотних активів. Проблема оцінки рівня забезпеченості підприємств оборотними активами, джерел їх фінансування, визначення ефективності використання та їх якісного нормування дуже складна та актуальна з позиції прийняття стратегічних управлінських рішень на кожному підприємстві.

Згідно Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» оборотні активи – це «гроші та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу» [1].

Оборотні активи – термін, який збігається із найменування другого розділу активу бухгалтерського балансу, тобто до оборотних активів відносяться ті активи, які у бухгалтерському балансі відображаються у його другому розділі. До основних елементів оборотних активів належать: запаси, дебіторська заборгованість, поточні фінансові інвестиції, грошові кошти та їх еквіваленти, витрати майбутніх періодів.

Оборотні кошти являють собою гроші та фінансові ресурси, за рахунок яких підприємство забезпечує свої структурні підрозділи усіма необхідними

ресурсами, включаючи матеріальні, енергетичні, трудові та інформаційні. Наявність оборотних коштів є життєво важливою умовою функціонування організації [7, 11].

Сьогодні підприємства в своїй більшості вимушені працювати в несприятливих умовах зовнішнього середовища, що пов'язано з низькими темпами економічного зростання, падінням реальних доходів населення, наявністю інфляції і т. п., Тому питання ефективного використання оборотних коштів для стабільного функціонування і розвитку продовжує залишатися актуальним для підприємств і організацій різних галузей і форм власності.

Ефективність використання оборотних коштів характеризує те, з якою результативністю відбувається кругообіг виробничих фондів підприємства. При нормальному виробничому процесі і ефективному функціонуванні підприємства в результаті повного кругообігу оборотних коштів підприємства отримані кошти повинні перевершувати за вартістю ті, які були витрачені в виробничому процесі, підприємство повинно отримувати прибуток. Чим вище значення отриманого прибутку, тим більш ефективним є використання оборотних коштів і вся господарсько-економічна діяльність підприємства [3, 5, 9].

Ефективність використання оборотних коштів знаходиться також в прямій залежності від швидкості їх обігу. Для прискорення оборотності коштів можуть бути зроблені різні заходи, в тому числі: зниження матеріаломісткості продукції за рахунок освоєння нових технологій виробництва, зменшення запасів сировини за допомогою ретельного планування діяльності, вдосконалення системи складського зберігання.

Прискорення оборотності оптимізує роботу виробництва - для виготовлення аналогічних обсягів товарів потрібно менше ресурсів. Завдяки цьому з обороту виводиться певна частина коштів, яка перерозподіляється на потреби розвитку: розробку нових технологій, модернізацію обладнання, поліпшення системи збуту, додаткові маркетингові заходи, підвищення кваліфікації співробітників.

Таким чином, раціоналізація використання оборотних коштів призводить до

поліпшення платоспроможності, підвищенню рентабельності та інвестиційної привабливості компанії. Як бачимо, підвищення ефективності використання оборотних коштів підприємства - це один з найбільш доступних і ефективних резервів для підвищення фінансових результатів і розвитку підприємства.

Охарактеризуємо детальніше групи ознак класифікації оборотних активів, які виділяються вітчизняними науковцями [11]. Результати опрацювання наукових джерел дозволили вибрати сукупність ознак та елементів класифікації оборотних активів, яка представлена на рисунку 1.1.

Рис. 1.1. Групи та елементи класифікації оборотних активів

Структура капіталу для сучасного підприємства є фактором, який впливає на його платоспроможність, ліквідність, рентабельність і фінансову стійкість. Фінансовий менеджер повинен грамотно управляти співвідношенням позикових і власних джерел у власному капіталі для забезпечення оптимального варіанта його використання.

Однією з проблем в управлінні капіталом підприємства є вибір між власним і позиковим капіталом для фінансування діяльності господарюючого суб'єкта. Як зазначає Алієва М.Ю., «власний капітал формує кошти, що належать організації на праві власності і інвестуються в чисті активи. Він формується за рахунок різних елементів, що відбивають етапи життєдіяльності організації. Залучений капітал - це кошти, які залучаються на умовах платності, зворотності і терміновості для фінансування поточної і стратегічної діяльності [1, с. 508].

Сучасна організація, яка не використовує позиковий капітал, має високу фінансову стійкість, але одночасно і обмежена в можливостях нарощування темпів розвитку і підвищення рівня рентабельності власних коштів. Це пов'язано з тим, що при сприятливій кон'юктурі ринку позиковий капітал є додатковим джерелом фінансування активів компанії. Тому вибудовуючи стратегію управління структурою капіталу, необхідно враховувати, що «нарощування позикового капіталу в межах, обмежених значенням фінансового левериджу, дозволяє значно збільшити масштаби діяльності фірми, підвищити ефективність віддачі власного капіталу, стимулювати створення цільових фондів організації, що в кінцевому підсумку спрямоване на зростання її ринкової вартості» [3, с. 21].

Економічним результатом авансування оборотного капіталу в активи підприємства виступає одержаний прибуток (надлишок над авансованим капіталом), який означає, що авансовані кошти відбулися як капітал (стали капіталом), бо забезпечили отримання прибутку, тобто досягли мети авансування капіталу в оборотні активи підприємств.

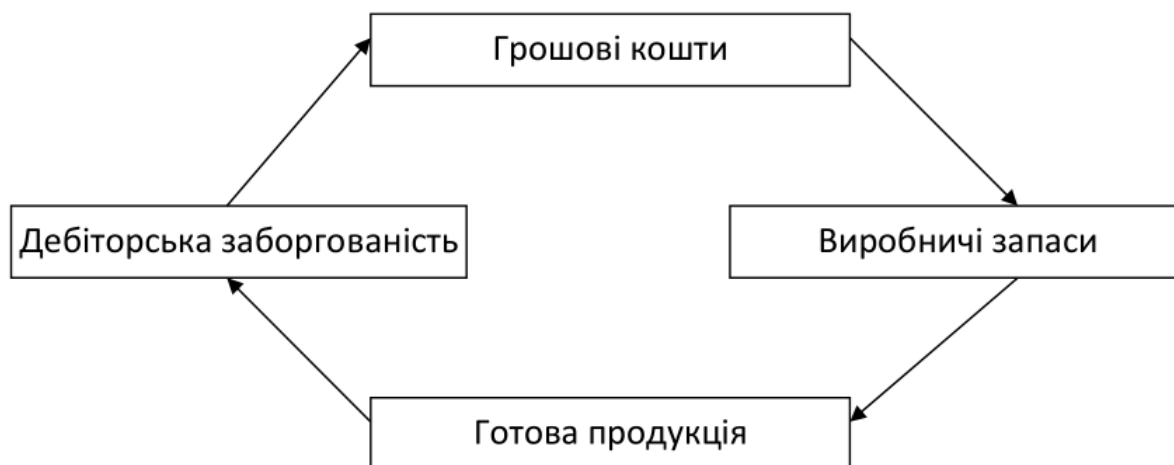

Рис. 1.2. Кругообіг оборотних коштів підприємства

Зростання показників у відповідному порядку говорить про перспективний розвиток бізнесу. Зростання чистих оборотних активів повинен дотримуватися критеріїв оптимальності і збалансованого зростання компанії.

Досвід створення інформаційного матеріалу для макро і мікроекономічних систем лежать в роботах: Лари Грейнера, Іцхака Адізеса, Джозефа Китчина, Клеймана Жюгльєра, Миколи Кондратьєва. У роботах таких видатних вчених наведені характеристики етапів життєвого циклу підприємств і технологічного розвитку, спираючись на які можливо передбачити подальший розвиток подій, витрат, доходів, ефективності та подальшої життєздатності систем управління. Розвиток підходу до управління фінансами підприємства через життєві цикли підприємства дозволить передбачати момент входу і виходу з бізнесу. Довгострокове прогнозування може стати більш реалістичним, тому що з'явиться можливість передбачати етапи життєвого циклу макроекономічних і мікроекономічних систем управління.

Рис. 1.3. Структура оборотних активів підприємства

Зростання питомої ваги оборотних коштів, розміщення у сфері виробництва, свідчить про ефективніше використання оборотного капіталу. Залежно від методів планування оборотні кошти поділяються на нормативні та ненормативні.

Необхідність розподілу оборотних коштів на нормативні та ненормативні впливає з економічної доцільності досягнення найліпших результатів за найменших витрат. Установлення нормативів за окремими статтями оборотних коштів уможливує забезпечення безперервної діяльності підприємства за умови оптимальних виробничих запасів, розмірів незавершеного виробництва, залишків готової продукції.

1.2. Формування системи управління оборотними активами підприємства

Управління оборотними активами в більшості випадків зводиться, з одного боку, до визначення достатнього рівня і раціональної структури оборотних активів, а з іншого боку – до визначення величини і структури джерел їхнього фінансування.

На думку Поддєрьогіна А.М., управління оборотними активами - це комплекс заходів, які спрямовані на забезпечення умов оптимізації й безперервності процесу їхнього обороту, формування достатнього їхнього обсягу, раціональної структури й ефективної організації їх використання [12].

Бланк И. А. вважає, що «політика управління оборотними активами полягає у формуванні необхідного обсягу й складу оборотних активів, раціоналізації й оптимізації структури джерел їхнього фінансування» [7].

Розглянемо теоретичні засади управління оборотними активами підприємства (рис. 1.4) з урахуванням комплексного розгляду його мети, завдань, принципів, функцій, методів. Саме їхнє врахування дозволить посилити організованість управління на підприємствах оборотними активами [13].

Для вимірювання порівняльної ступеня інтенсивності зміни виручки і дебіторської заборгованості, пропонується використовувати показник частки дебіторської заборгованості в виручці:

Для оцінки ступеня інтенсивності зміни дебіторської заборгованості саме за розрахунками з покупцями і замовниками, рекомендується використовувати також уточнююче показник - частку дебіторської заборгованості по реалізації:

Оскільки бухгалтерський облік ведеться методом нарахувань, дебіторська заборгованість входить до складу виручки підприємства, хоча гроші в частині цієї заборгованості ще і не надійшли. Запропоновані показники, виражені в процентах, будуть наочно демонструвати, яку частину в виручці підприємство ще поки не отримало, хоча вже сплатило з нього ПДВ, податок на прибуток і т.д. У

разі позитивної динаміки даного показника, буде очевидно, що розмір дебіторської заборгованості зростає інтенсивніше, ніж виручка і, отже, збільшується частка виручки, яка лише вважається надійшла, але розпорядитися якої підприємство не може. Така ситуація є тривожною, небажаною.

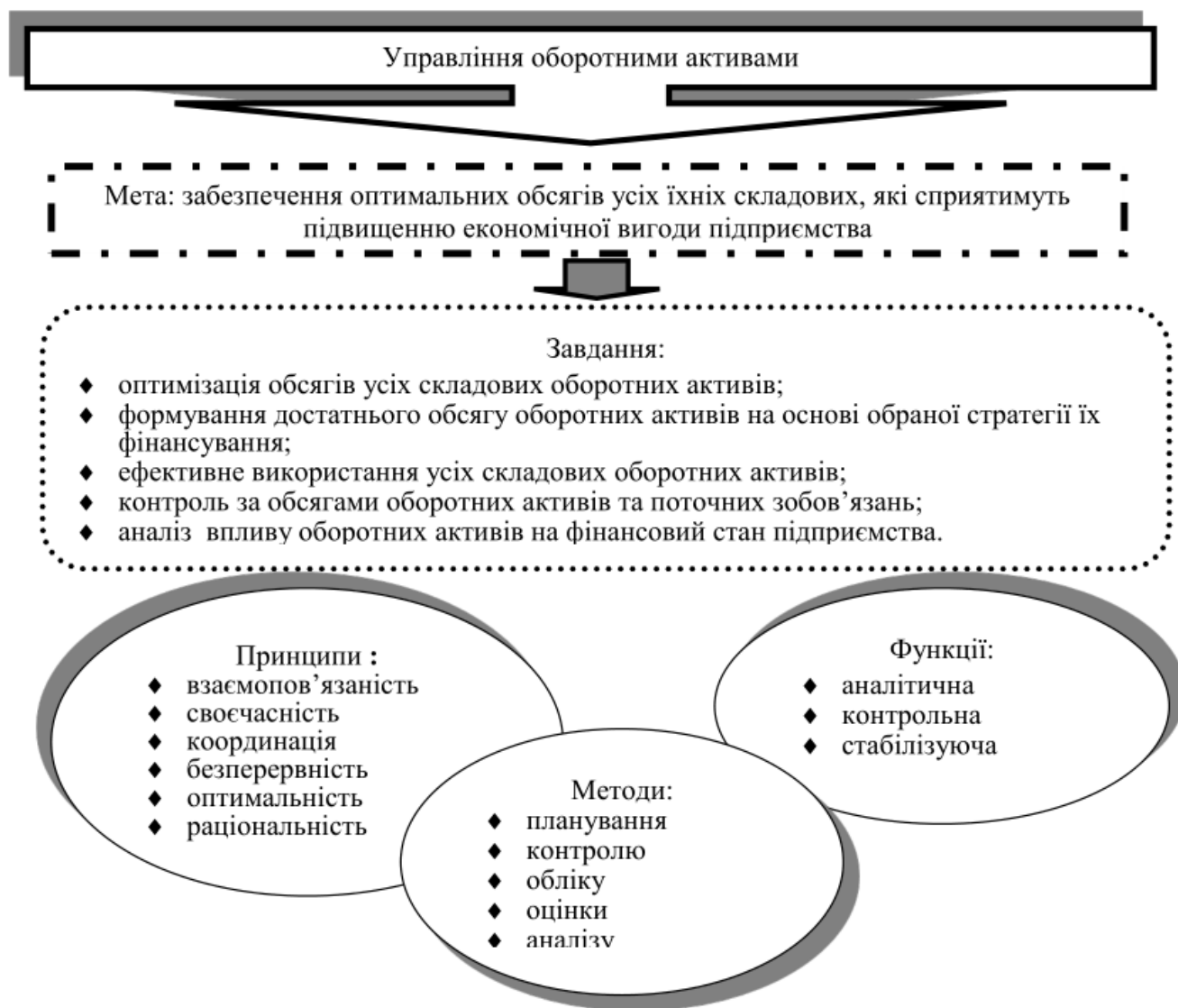

Рис. 1.4. Теоретико-прикладні засади управління оборотними активами

Перевага даного показника в порівнянні з показником оцінкою співвідношення темпів зростання виручки і дебіторської заборгованості - в його простоті і наочності.

Отже, рекомендується доповнити наявну систему показників ефективності використання оборотних і необоротних активів показниками фондівдачі

замортизованої частини ОПФ, рентабельності амортизованої частини ОПФ, коефіцієнтом співвідношення оборотних і необоротних активів, частки дебіторської заборгованості в виручці і частці дебіторської заборгованості по реалізації у виручці.

Пропонована система показників дозволить більш точно визначати наявність і особливості проблем управління оборотними і необоротні активи підприємства.

Американська фінансова думка ототожнює фінансову стійкість з довгостроковою платоспроможністю, розуміючи під цими категоріями здатність підприємства виконувати довгострокові зобов'язання. При цьому короткострокова (поточна) платоспроможність - лише зовнішній сигнал (але не гарантія) фінансової стійкості. Ряд вітчизняних вчених (В. Г. Артеменко, Н. В. Скороход) також поділяють цю точку зору [6, 7, 8].

При цьому Н. В. Скороход додає, що платоспроможність організації як її здатність до виконання своїх зобов'язань повинна розглядатися в конкретний період. Ознаками платоспроможності, згідно досліднику, є: достатня кількість грошових коштів на рахунках, власних оборотних коштів, відсутність простроченої заборгованості на тривалий термін [8].

М. В. Чараєва дотримується більш поширеною у вітчизняній науці про фінанси точці зору, згідно з якою платоспроможність - зовнішня ознака довгострокової фінансової стійкості компанії, збалансованості розділів активу і пасиву в балансі, доходів і витрат, товарних і грошових потоків. Однак фінансова стійкість поширюється далі «платоспроможності», яка оцінює тільки короткострокові активи і пасиви, тому що базується на співвідношенні різних видів джерел засобів і складу активу [9].

На поточний момент за результатами аналізу основних показників фінансово-господарської діяльності за 2019-2021 рр. росту ліквідності компанії сприяє: переважання оборотних активів у загальній їх структурі, з тенденцією до подальшого збільшення; триразове зростання чистого прибутку за період;

зниження обсягу короткострокових позикових коштів, що складають істотну частку поточних пасивів.

При цьому зміцнення фінансової стійкості підприємства, однією з умов якого є зростання ліквідності, послужила висока і постійно зростаюча частка власних коштів у джерелах фінансування.

Умовно процес розроблення системи збалансованих показників для аналізу ефективності управління оборотними активами можна представити у вигляді наступних етапів (рис. 1.5).

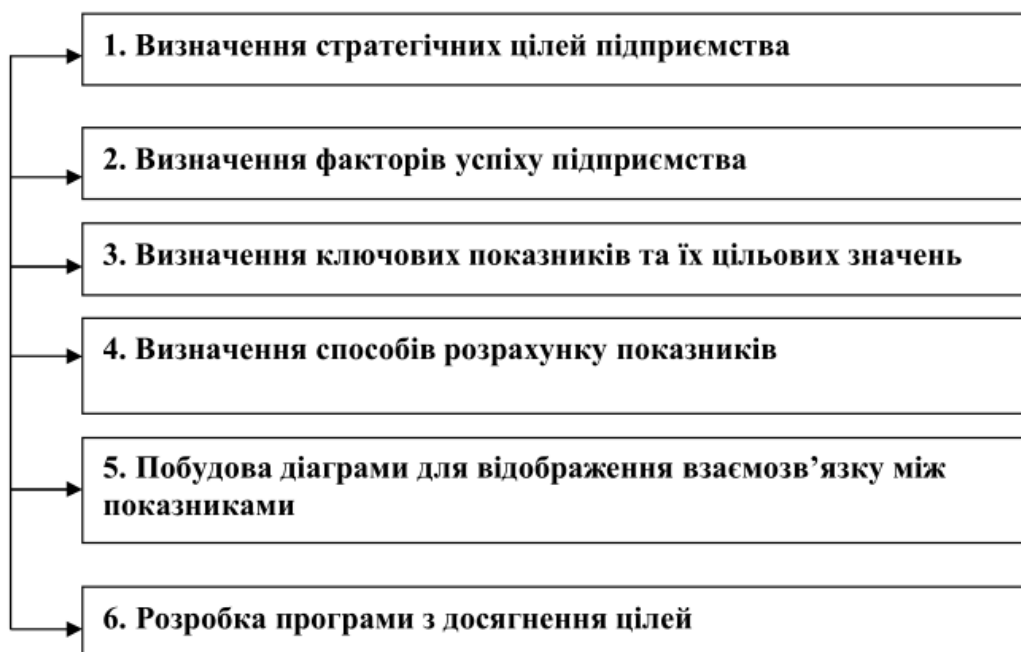

Рис. 1.5. Основні етапи системи збалансованих показників для аналізу ефективності управління оборотними активами

На початковому етапі розроблення ЗСП для діагностики ефективності управління оборотними активами підприємства було визначено стратегічну ціль, якої прагне досягти підприємство, та визначено основні фактори успіху, за допомогою яких буде досягнута поставлена ціль.

Вважаємо, що основу збалансованої системи показників підприємства в цілому формують такі чотири перспективи, як фінанси, клієнти, внутрішні бізнес-процеси та навчання і розвиток.

Інформаційною базою для аналізу фінансового стану підприємства, на

думку О.А. Толпегіной, Г.В. Савицької, А.Д. Шеремета, виступає його бухгалтерська (фінансова) звітність [35].

1.3. Теоретико-методичні підходи до оцінки ефективності управління оборотними активами на підприємстві

Результати діагностики оборотних активів дозволяють правильно планувати та управляти оборотними активами. У цьому аспекті в працях, що присвячені управлінню оборотних активів, основними показниками ефективності оборотних активів є коефіцієнт обертання оборотних коштів, тривалість обертання оборотних коштів, коефіцієнт завантаження оборотних коштів, рентабельність оборотних коштів, абсолютне та відносне вивільнення оборотних коштів [19].

У практиці зарубіжних та вітчизняних підприємств аналіз оборотних активів проводять у наступній послідовності [20]:

1. На першому етапі оцінюють загальний розмір оборотних активів підприємства та аналізують зміни в їх обсязі впродовж звітного періоду. При проведенні цієї роботи визначається також питома вага оборотних активів у загальному обсязі майна та її зміна протягом періоду;

2. На другому етапі досліджують структуру оборотних активів підприємства за видами активів, а також іншими кваліфікаційними ознаками (прибутковості, швидкості оборотності, платоспроможності). Це дозволяє оцінити основні тенденції в зміні складу оборотних активів та ступінь досягнення відповідної мети діяльності;

3. В ході проведення третього етапу аналізу необхідно кількісно оцінити вплив факторів, які обумовлюють зміни в обсязі оборотних активів підприємства;

4. На четвертому етапі аналізу оцінюють зміни в складі джерел фінансування оборотних активів підприємства. Для цього обчислюють розмір власного оборотного капіталу, порівнюють з відповідними показниками за попередні періоди. Питома вага власних джерел фінансування оборотних активів

використовується для оцінки ступеня фінансової стійкості підприємства, його незалежність від зовнішніх джерел фінансування;

5. На п'ятому етапі аналізу розраховують показники ефективності використання оборотних активів, проводять їх аналіз та роблять аналітичні висновки.

Варто відзначити, що ідеї розвитку управління оборотними активами і чистим оборотним капіталом давно вивчені і застосовані, нові ідеї управління лежать на стиках наукових практик, дисциплін і теорій. Так в статті були застосовані як мінімум дві дисципліни характеризують практичну задачу «Управління»: 1) Фінансовий менеджмент; 2) Організаційний розвиток підприємства. Тільки поєднуючи суміжні науково-практичні підходи, можливо отримати дійсно цікаві нові ідеї, що в сукупності дозволить якісно поліпшити інформативну базу наукових теорій і дозволить їх практично реалізувати і вдосконалити.

Під платоспроможністю автори розуміють здатність економічних суб'єктів у встановлений термін і в необхідному обсязі здійснювати розрахунки за платіжними зобов'язаннями кредиторів, а також проводити розрахунки з оплати праці. Таким чином, це здатність готівковими коштами без порушень умов договору здійснювати платіжні операції. Економісти можуть оцінювати як поточну, так і довгострокову платоспроможність. Поточна платоспроможність відображає наявність достатнього обсягу фінансових ресурсів підприємства, необхідних для здійснення розрахунків, які вимагають негайного погашення. Перспективна платоспроможність, в свою чергу,

Економісти в своїх роботах також стверджують, що фундаментом платоспроможності підприємства вважається його ліквідність. Під ліквідністю підприємства розуміють здатність погашати свої зобов'язання з різних джерел, завдяки своїй діловій репутації та високому рівню інвестиційної привабливості. Визнавши підприємство ліквідним, можна говорити про те, що воно також є і платоспроможним.

Ризики банкрутства - це фактори, які впливають на можливість повноцінного існування для юридичної або фізичної особи. Ризики характеризуються реальним шансом, що капітал зможе покрити або не покритися недолік фінансування від роботи підприємства.

Банкрутство слід так само розуміти, як нездатність юридичної особи виконувати фінансові зобов'язання, визначені в контексті його діяльності, протягом періоду, що перевищує три місяці.

Є три основні групи причин, які призводять до цієї нездатності: об'єктивна обставини; - суб'єктивні причини; - галузеві характеристики.

Щоб визначити ризик ймовірності неспроможності юридичної особи, необхідно проаналізувати економічні показники цієї особи з різних точок зору. Існує два основні підходи до оцінки ризику банкрутства юридичної особи: - якісний; - кількісний.

При якісному підході вивчаються не піддаються кількісній оцінці обставини, які в свою чергу, в сукупності можуть привести юридичну особу до неспроможності. Такі обставини можуть бути так само критичними або некритичними.

Наступні фактори вважаються критичними: - серйозні порушення виробничих і технологічних процесів; - втрата ряду ключових співробітників компанії; - наявність судового позову з невідомим результатом; - несприятливі довгострокові контракти; - втрата основних клієнтів.

До некритичним факторів ризику банкрутства відносяться: - незначне збільшення кредиторської заборгованості; - низькі показники ліквідності; - недолік оборотного капіталу; - перевищувати ліміти використання позикових коштів; - високий відсоток дебіторської заборгованості; - велика кількість непроданих готових виробів; - застаріле обладнання і технології виробництва; - тенденція до скорочення кількості замовлень і нових контрактів [2, 4, 9].

Визначення потреби в оборотних коштах здійснюється через їх нормування. Нормування оборотних коштів передбачає врахування багатьох факторів, які

впливають на господарську діяльність підприємств. На підприємствах виробничої сфери до них належать: умови постачання підприємств товарно-матеріальними цінностями: кількість постачальників, строки поставки, розмір транзитних партій, кількість найменувань матеріальних цінностей, форми розрахунків за матеріальні цінності; організація процесу виробництва: тривалість виробничого циклу, характер розподілу витрат протягом виробничого циклу, номенклатура випущеної продукції; умови реалізації продукції: кількість споживачів готової продукції, їх віддаленість, призначення продукції, умови її транспортування, форми розрахунків за відвантажену продукцію [29, с. 183].

Отже, в результаті виконання теоретичного розділу було сформульовано суть оборотних активів як грошових коштів підприємства, вкладених в оборотні виробничі фонди і фонди обігу з метою забезпечення безперервності процесу виробництва і реалізації продукції. Доведено, що оборотні активи являють собою сукупність багатьох важливих ланок, без яких неможливий виробничий процес та нормальне функціонування підприємства в цілому. Проаналізовано показники, які визначають ефективність використання оборотних активів підприємства. Для оцінки ефективності використання оборотних коштів виробничих підприємств застосовують певні показники, а для підвищення ефективності – відповідні конкретні заходи.

Висновки до розділу 1

У ході дослідження теоретичних засад оборотних активів підприємства встановлено відсутність єдиного загальноприйнятого підходу до їх визначення. На основі критичних поглядів учених щодо з'ясування сутності оборотних активів автором уточнено їх поняття як активів, без яких неможливе ведення господарської діяльності підприємства.

Система управління оборотними активами - це система цілеспрямовано організованих взаємодій між об'єктом та суб'єктом управління шляхом реалізації функцій управління із застосуванням комплексу методів, засобів і фінансово-економічних інструментів дослідження і трансформації взаємопов'язаних процесів формування та використання оборотних активів і джерел їх фінансування за обсягом, складом, структурою з урахуванням дії на них чисельних факторів внутрішнього і зовнішнього середовища.

Керуючи джерелами формування капіталу, фінансовий менеджер комерційного підприємства завжди повинен оцінювати ступінь впливу різних чинників, щоб в результаті підвищити ринкову вартість компанії, в тому числі:

- особливості галузі, до якої належить підприємство;
- стадія життєвого циклу організації.;
- ситуація на товарному ринку.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ТОВ «АУТОМОТИВ ЕЛЕКТРИК УКРАЇНА» ЗА 2019-2021 РОКИ

2.1. Аналіз складу та динаміки оборотних активів підприємства

Товариство з обмеженою відповідальністю «Аутомотив електрик Україна» є юридичною особою приватного права. Товариство створене шляхом заснування на підставі рішення загальних зборів Учасників (одноосібного учасника), що оформлено протоколом від 15.04.2016 р.

Товариство має цивільну правоздатність та дієздатність відповідно до встановленої мети та предмету його діяльності та обсягу зобов'язань що можуть бути взяті на себе Товариством відповідно до Статуту та чинного законодавства України.

Товариство є юридичною особою, що має самостійний баланс, поточний та інші рахунки в установах банків, круглу печатку Товариства, штампи і бланки зі своєю назвою, фірмове найменування і товарний знак, емблему, логотип, які реєструються у встановленому порядку, захищаються законодавством про інтелектуальну власність.

Товариство має право від свого імені володіти, користуватися і розпоряджатися власним майном, відповідно до його призначення та предмету діяльності, а також укладати угоди, набувати, орендувати і відчужувати майно, бути позивачем та відповідачем у суді.

Одноосібним Учасником Товариства є: «PRETLL KABELKONFEKTION» GMBH («Преттль Кабельконфекціон» Гмбх), - юридична особа, що створена та діє згідно законодавства Федеративної Республіки Німеччина.

Метою Товариства є здійснення виробничої (завод), науково-дослідної, торговельної та іншої комерційної діяльності, діяльності щодо надання послуг,

робіт та товарів а також іншої господарської діяльності з метою одержаній прибутку та задоволення інших потреб Учасників Товариства

Для досягнення зазначеної мені Товариство може здійснювати наступні види господарської діяльності: виробництво електричного й електронного устаткування для автотранспортних засобів; виробництво інших видів електронних і електричних проводів і кабелів; виробництво електромонтажних пристроїв; виробництво іншого електричного устаткування; надання в оренду інших машин, устаткування та товарів. н. в. і. у.; неспеціалізована оптова торгівля; складське господарство; надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна; діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах; технічні випробування та дослідження; дослідження й експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук; ремонт і технічне обслуговування машин і устаткування промислового призначення.

Товариство може здійснювати будь-які інші види господарської діяльності, які не заборонено чинним законодавством України.

Оцінка стану і динаміки оборотних коштів, а також показників оборотності дозволяє оцінити ефективність використання ресурсів підприємства, а також з'ясувати, у що вкладаються власні оборотні кошти підприємства з метою оцінки локального надлишку чи нестачі окремих видів оборотних коштів.

Першим етапом аналізу оборотних активів підприємства є визначення їх питомої ваги в майні підприємства (табл. 2.1.).

Таблиця 2.1.

**Оцінка складу, структури та динаміки активів ТОВ «Аутомотів Електрик
Україна» за 2019-2021 рр.**

Показники	2019 р.		2020 р.		2021 р.		Відхилення			
	Сума , тис. грн.	% до підсумк у	Сума , тис. грн.	% до підсумк у	Сума , тис. грн.	% до підсумк у	2019-2021		2020-2021	
							Абсо- лютне	Структурн е, %	Абсо- лютне	Структурн е, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. Необоротні активи	4693	16,32	5022	10,08	3052	4,27	-1641	-12,05	-1970	-5,81
1.1. Нематеріальні активи	505	1,76	433	0,87	385	0,55	-120	-1,21	-48	-0,32
1.2. Незавершені капітальні інвестиції	230	0,80	101	0,20	67	0,09	-163	-0,71	-34	-0,11
1.3. Основні засоби	3958	13,76	4488	9,01	2600	3,63	-1358	-10,13	-1888	-5,38
2. Оборотні активи	24061	83,68	44800	89,92	68491	95,73	44430	12,05	23691	5,81
2.1. Запаси	5238	18,22	13736	27,57	11687	16,34	6449	-1,88	-2049	-11,23
2.2. Дебіторська заборгованість та кошти в розрахунках	6953	24,18	7523	15,10	23746	33,19	16793	9,01	16223	18,09
2.3. Інша поточна дебіторська заборгованість	3237	11,26	2352	4,72	2676	3,74	-561	-7,52	324	-0,98
2.4. Поточні фінансові інвестиції	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.5. Гроші та їх еквіваленти	8632	30,02	21189	42,53	30315	42,37	21683	12,35	9126	-0,16
2.6. Інші оборотні активи	1	0,00	-	-	67	0,09	66	0,09	67	0,09
3. Активи	28754	100,00	49822	100,00	71543	100,0	42789	X	21721	X

Дані табл. 2.1. показують збільшення майна ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» за 2021 рік на 42789 тис. грн. порівняно з 2019 роком, та на 21721 тис. грн. порівняно з 2020 роком. Результати структурного аналізу показали зменшення питомої ваги необоротних активів на 12,05% та на 5,81% порівняно з 2019 та 2020 роками, в тому числі зменшення основних засобів на 10,13% та 5,38% і, відповідно, збільшення частки оборотних активів ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» за 2021 рік на 12,05% порівняно з 2019 роком, та збільшення в загальній вартості майна підприємства на 5,81% в порівнянні з 2020 роком.

Щодо питомої ваги оборотних активів в загальній вартості майна досліджуваного підприємства, то вони займають 83,68%, 89,92% та 95,73%, відповідно на кінець 2019, 2020 та 2021 років.

Наступним етапом аналізу є оцінки динаміки загальної вартості оборотних активів за відповідний період в цілому та в розрізі їх складових груп. Аналіз динаміки оборотних активів ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» наведено в табл. 2.2.

Таблиця 2.2.

Оцінка складу та динаміки оборотних активів ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» за 2019-2021 рр. (тис. грн.)

.Показники	Роки			Відхилення 2020 р. від 2019р.		Відхилення 2021 р. від 2020 р.	
	2019	2020	2021	Абсол.	Відн., %	Абсол.	Відн., %
1. Запаси	5238	13736	11687	8498	162,2	-2049	-14,9
1.1. Виробничі запаси	5238	7022	8150	1784	34,1	1128	16,1
1.2. Готова продукція	-	6540	3266	6540	-	-3274	-50,1
1.3. Товари	-	174	271	174	-	97	55,7
2. Дебіторська заборгованість	10190	9875	26422	-315	-3,1	16547	167,6
2.1. За товари, роботи, послуги	3285	2811	19864	-474	-14,4	17053	606,7
2.2. За розрахунками з бюджетом	3668	4712	3882	1044	28,5	-830	-17,6
2.3. Інша поточна дебіторська заборгованість	3237	2352	2676	-885	-27,3	324	13,8
3. Поточні фінансові інвестиції	-	-	-	-	-	-	-
4. Гроші та їх еквіваленти	8632	21189	30315	12557	145,5	9126	43,1
5. Інші оборотні активи	1	-	67	-1	-100,0	67	-
6. Всього оборотних активів	24061	44800	68491	20739	86,2	23691	52,9

Дані табл. 2.2. показують збільшення оборотних активів ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» у 2020 році на 20739 тис. грн. або 86,2% в порівнянні з 2019 роком та збільшення у 2021 році на 23691 тис. грн. або 52,9% порівняно з 2020 роком.

На кінець 2021 року загальна вартість оборотних активів підприємства скоротилася на 9 981 тис. грн. або 14,5% і склала 58644 тис. грн. Основна причина скорочення оборотних активів пов'язана зі зниженням вартості грошових коштів та грошових еквівалентів на 12 886 тис. грн. або 86,8% в порівнянні з кінцем 2020р.

З усіх статей оборотних активів підприємства найбільшою мірою зросла вартість запасів - на 10704 тис. грн. або 60,8%. При цьому зросла вартість всіх елементів запасів - сировини, матеріалів та інших аналогічних цінностей - на 9507 тис. грн., Готової продукції - на 943 тис. грн., Незавершеного виробництва - на 254 тис. грн. Такі зміни свідчать про зниження ліквідності оборотних коштів підприємства.

Дані таблиці свідчать про зростання оборотності оборотних активів підприємства, зниженні тривалості операційного і фінансового циклів, що свідчить про інтенсифікацію використання оборотних активів підприємства. У той же час знизилася рентабельність оборотних активів підприємства. Серед основних проблем формування та використання оборотних коштів підприємства необхідно відзначити: скорочення вартості оборотних коштів підприємства за результатами 2021р.; зниження вартості груп оборотних активів абсолютної і високої ліквідності при значному зростанні вартості низьколіквідних активів; скорочення рентабельності оборотних активів підприємства.

Відмітимо, що найбільшу питому вагу у вартості оборотних активів ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» займає дебіторська заборгованість 42,3% за 2019 рік та грошові кошти та їх еквіваленти – 47,3% та 44,2%, відповідно за 2020 та 2021 роки, що пояснюється особливістю діяльності досліджуваного підприємства.

2.2. Аналіз джерел фінансування оборотних активів підприємства

Особливості різних джерел формування і принципи різного режиму використання власних і залучених оборотних коштів впливають на ефективність використання оборотних активів і всього оборотного капіталу підприємства в цілому. Раціональне формування названих джерел оборотних коштів має значний вплив на процес виробництва, на фінансові результати і фінансовий стан підприємства, сприяє досягненню мети з мінімально необхідними за даних умов оборотними коштами. Приблизна схема формування та фінансування оборотних активів підприємства наведено в табл. 2.4.

Таблиця 2.4.

Приблизна форма балансу формування та фінансування оборотних активів підприємства

Потреба в оборотних активах	Джерела фінансування оборотних активів
Групи оборотних активів	Групи джерел фінансування оборотних активів
1. Запаси сировини та матеріалів	1. Власний капітал
2. Дебіторська заборгованість	2. Товарно-сировинний кредит (кредиторська заборгованість)
3. Грошові активи	3. Внутрішня кредиторська заборгованість
4. Інші види оборотних активів	4. Інші джерела фінансування
Всього	Всього

У таблиці 2.5. проведено аналіз динаміки активів та пасивів ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» станом на кінець 2019-2021 років.

За даними таблиці 2.5. «Оцінка динаміки активів та пасивів ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» за 2019-2021 роки» та рис. 2.5. можна зробити висновок:

- вартість активів підприємства збільшилася, у 2020 році порівняно з 2019 роком на 73,3% та у 2021 році порівняно з 2020 роком на 43,6%. Ця зміна відбулася за рахунок збільшення обігових активів у 2021 році на 23691 тис.грн. або 52,9% та зменшення вартості необоротних активів у 2021 році на 1970 тис. грн. або 39,2%.

- вартість джерел утворення майна теж зросла в 2020 році порівняно з попереднім та у 2021 році порівняно з 2020 роком, в основному за рахунок збільшення поточних зобов'язань, які у 2021 році зросли на 1725 тис. грн або на 3,1% та за рахунок зростання розміру власного капіталу на 33861 тис. грн або зменшення на 38,3%.

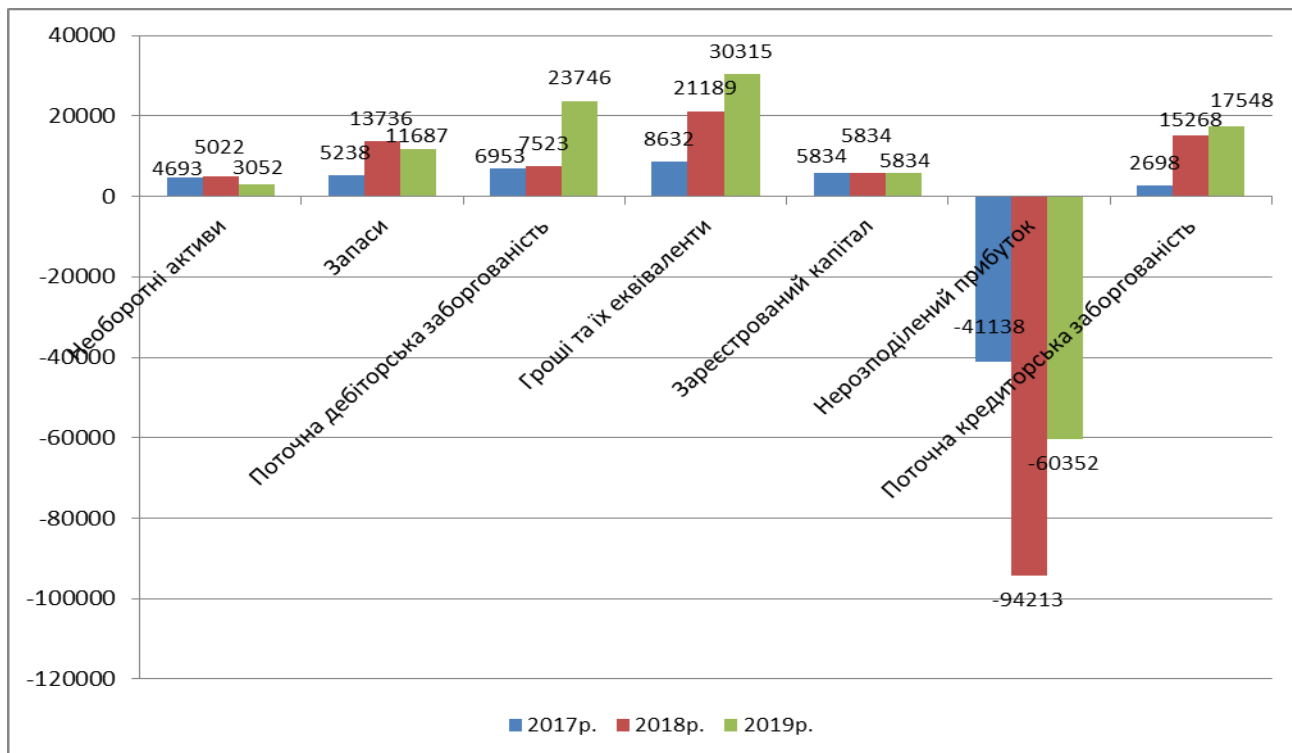

Рис. 2.5. Динаміка активів та пасивів ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» за 2019-2021 роки, (тис. грн.)

Далі проведемо аналіз структури активів та пасивів досліджуваного підприємства за 2019-2021 роки (табл. 2.6).

Аналіз структури активів та пасивів ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» за 2019-2021 роки (табл. 2.6) показав, що в 2020 році порівняно з 2019 роком в структурі активів відбулись наступні зміни: зменшилась питома вага необоротних активів на 6,2 %, відповідно, зросла частка оборотних активів на 6,2%; в пасиві на 54,6% зменшилась частка власного капіталу, в основному із-за зменшення питомої ваги нерозподіленого прибутку, та збільшення частки довгострокових та поточних зобов'язань на 46,0%. В 2021 році слід відмітити зменшення питомої ваги необоротних активів (5,8%) та зростання питомої ваги оборотних активів на

5,8%. В структурі пасивів на 101,2% зросла частка власного капіталу, в основному із-за зміни частки поточних зобов'язань на 31,2%, серед яких поточна кредиторська заборгованість впала на 6,1%.

Наступним кроком аналізу буде вивчення складу, структури та динаміки поточної дебіторської заборгованості ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» за 2019-2021 роки наведено в табл. 2.7.

Також наведемо графічне зображення динаміки та структури дебіторської заборгованості ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» (рис. 2.6-2.7).

Дані табл. 2.7. показали збільшення дебіторської заборгованості ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» за 2021 рік на 16232 тис. грн. в порівнянні з 2019 роком та на 16547 тис. грн. порівняно з 2020 роком. Це відбулося за рахунок зміни заборгованості:

1. Збільшення за реалізовані товари (роботи, послуги) на 16579 тис. грн. порівняно з 2019 роком та на 17053 тис. грн. порівняно з 2020 роком;
2. Збільшення дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом на 214 тис. грн. в порівнянні з 2019 роком та зменшення на 830 тис. грн. в порівнянні з 2020 роком.

Результати структурного аналізу показали збільшення питомої ваги заборгованості за реалізовані товари на 43,0% порівняно з 2019 та на 46,7% порівняно з 2020 роками, та відповідно, зменшення по ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» за 2021 рік іншої поточної дебіторської заборгованості на 21,7% та 13,7% порівняно з 2019-2020 роками.

Відмітимо, що найбільшу питому вагу в загальній сумі дебіторської заборгованості ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» займає дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом – 36,0%, та 47,7%, відповідно за 2019-2020 роки та заборгованість за товари, роботи, послуги 75,2% за 2021 рік відповідно.

Оцінюючи вплив дебіторської заборгованості на економічний стан підприємства, необхідно проаналізувати динаміку дебіторської заборгованості, та

її структуру відповідно до термінів погашення.

Зіставляючи темпи зростання виручки компанії і темпи зростання обсягу оборотних активів можна сказати, що золоте правило бізнесу не виконується: темп зростання середнього обсягу оборотних активів становить 129,29% і перевищує темп зростання виручки (виручка в аналізованому періоді зросла на 12,76%). На ситуацію, головним чином, вплинуло збільшення середнього розміру запасів компанії (на 40,78%) і дебіторської заборгованості (на 36,17%).

Перейдемо до розрахунку та аналізу показників оборотності оборотних активів в цілому і по елементах. Результати розрахунку показників оборотності представимо в таблиці.

Аналізуючи дані таблиці 2.8 можна сказати, що оборотність оборотних активів в цілому зменшилася в 2021 році в порівнянні з 2020 роком на 0,56 рази, а тривалість одного обороту збільшилася на 12,41 дня. На уповільнення оборотності основний вплив надали запаси і дебіторська заборгованість.

Кількість оборотів запасів в 2021 році в порівнянні з 2020 роком зменшилася на 3,29 раз, а тривалість одного обороту збільшилася на 5,42 днів. В першу чергу це пов'язано зі збільшенням обсягу виробництва, але оскільки темп зростання виручки значно відстає від темпу зростання запасів, то необхідно розробити заходи щодо вдосконалення управління ними і відобразити їх в політиці управління оборотними активами на перспективу. Оборотність дебіторської заборгованості також сповільнилася в 2021 році в порівнянні з 2020 роком: кількість її оборотів зменшилася на 1,53 рази, а тривалість одного обороту збільшилася на 8,35 днів. Отже, необхідно звернути на це увагу і вжити заходів щодо прискорення оборотності дебіторської заборгованості, щодо поліпшення організації розрахунків і роботи з дебіторами.

За іншим елементам оборотних активів спостерігається прискорення оборотності, що говорить про поліпшення управління ними.

В аналізованому періоді відбулося прискорення оборотності кредиторської заборгованості на 0,84 рази, а тривалість одного обороту скоротилася на 1,95 дня,

навіть не дивлячись на збільшення кредиторської заборгованості в абсолютному значенні на 17,07 тис. грн. в 2021 році в порівнянні з 2020 роком. При порівнянні абсолютного значення розміру кредиторської заборгованості компанії з розміром дебіторської заборгованості видно, що в 2020 і в 2021 році розмір дебіторської заборгованості перевищує розмір кредиторської заборгованості. Отже, в результаті того, що компанія дорожить своєю репутацією, вона продовжує виконувати свої зобов'язання незважаючи на те, що дебіторська заборгованість збільшується.

Таблиця 2.9.

**Оцінка ліквідності та платоспроможності ТОВ «Аутомотів Електрик
Україна» за 2019-2021 рік.**

Показники	Оптимальне значення	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Відхилення	
					2019-2021 рр.	2020-2021 рр.
1	2	3	4	5	6	7
1. Грошові кошти, тис. грн.	X	8632	21189	30315	21683	9126
2. Поточні фінансові інвестиції, тис. грн.	X	-	-	-	-	-
3. Дебіторська заборгованість, тис. грн..	X	10190	9875	26422	16232	16547
4. Грошові кошти, поточні інвестиції та дебіторська заборгованість	X	18822	31064	56737	37915	25673
5. Оборотні активи, тис. грн.	X	24061	44800	68491	44430	23691
6. Кредиторська заборгованість та інші поточні зобов'язання, тис. грн.	X	18347	55110	56835	38488	1725
7. Поточні зобов'язання, тис. грн.	X	20514	55110	56835	36321	1725
8. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2 – 0,35	0,42	0,38	0,53	0,11	0,15
9. Проміжний коефіцієнт покриття	0,7 – 0,8	0,9	0,6	1,0	0,1	0,4
10. Коефіцієнт покриття	1 – 2	1,2	0,8	1,2	0,0	0,4
11. Коефіцієнт співвідношення поточної дебіторської та кредиторської заборгованостей	1	0,6	0,2	0,5	-0,1	0,3

Наступним етапом аналізу оборотних активів виступає оцінка ступеня впливу їх зміни на платоспроможність підприємства, яка в значній мірі визначається складом та структурою його активів, в тому числі і оборотних.

Аналіз платоспроможності на основі розрахунку відповідних коефіцієнтів по ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» за 2021 рік наведено в табл. 2.9. та рис. 2.8.

Коефіцієнтний аналіз показав (табл. 2.9), що ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» знаходиться в позитивному фінансовому стані в розрізі платоспроможності. Воно має в своєму розпорядженні значну кількість ліквідних активів для погашення поточних зобов'язань, так як всі показники, крім коефіцієнта співвідношення поточної дебіторської та кредиторської заборгованостей задовольняють їх оптимальним значенням.

Результати структурно-динамічного аналізу оборотних активів слід доповнити оцінкою ефективності їх використання. Отже, далі переходимо до аналізу ефективності використання оборотних активів ТОВ «Аутомотів Електрик Україна».

2.3. Оцінка ефективності використання оборотних активів підприємства

Оборотні кошти різногалузевих підприємств країни становлять значну частину їхніх матеріально-грошових активів. Тому раціональне та економне використання оборотних коштів суб'єктів господарювання має неабияке економічне значення. Для оцінки ефективності управління оборотними активами підприємств застосовують певні показники, а для підвищення ефективності – відповідні конкретні заходи.

Завершальним етапом аналізу оборотних активів виступає оцінка ефективності їх використання на основі показників рентабельності та оборотності (тривалості обороту).

Аналіз ефективності використання оборотних активів ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» за 2019-2021 роки в розрізі ділової активності наведений в табл. 2.10.

Дані табл. 2.10. показують з однієї сторони підвищення ділової активності ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» за 2021 рік в порівнянні з 2019 роком, про що свідчить збільшення коефіцієнтів оборотності оборотних активів, оборотності запасів та оборотності дебіторської заборгованості відповідно на 3,24; 0,71 та 13,60 обороти.

Таблиця 2.10.

Оцінка ефективності використання оборотних активів ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» за 2019-2021 роки на основі показників ділової активності

Показники	2019рік	2020рік	2021 рік	Відхилення	
				2019-2021 рр.	2020-2021 рр.
1	2	3	4	5	6
1. Середня вартість оборотних активів, тис. грн.	23162	34430	56645	33483	22215
2. Середня вартість запасів, тис. грн.	3603	9487	12711	9108	3224
3. Середня вартість дебіторської заборгованості, тис. грн.	10282	10032	18148	7866	8116
4. Чиста виручка від реалізації продукції, тис. грн.	93161	227624	411222	318061	183598
5. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	95671	235017	346488	250817	111471
6. Коефіцієнт оборотності обігових активів, обороти	4,02	6,61	7,26	3,24	0,65
7. Період 1 обороту обігових активів, дні	89,5	54,5	49,6	-39,9	-4,9
8. Коефіцієнт оборотності запасів, обороти	26,55	24,77	27,26	0,71	2,49
9. Період 1 обороту запасів, дні	13,5	14,5	13,2	-0,3	-1,3
10. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, обороти	9,06	22,69	22,66	13,60	-0,03
11. Період погашення дебіторської заборгованості, дні	39,7	15,9	15,9	-23,8	0,0

Також відбулось збільшення коефіцієнтів оборотності оборотних активів, та оборотності запасів в 2021 році порівняно з 2020 роком на 0,65 та 2,49 обороти.

Водночас позитивним є зменшення періоду одного обороту обігових активів на 4,9 дні, та запасів на 1,3 дні.

Хоча, такі зміни можна пояснити значним збільшенням середньої вартості оборотних активів та запасів за 2019-2021 роки на 33483 та 9108 тис. грн., та за 2020-2021 роки на 22215 та 3224 тис. грн. відповідно.

Аналіз ефективності використання оборотних активів ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» за 2019-2021 роки на основі показників рентабельності наведено в табл. 2.11.

Оцінка ефективності використання оборотних активів ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» за 2019-2021 роки на основі показників рентабельності показала, що показник рентабельності оборотних активів за валовим прибутком збільшився на 125,1% порівняно з 2019 роком та зріс на 135,8% в порівнянні з 2018 роком; та показник рентабельності оборотних активів за чистим прибутком збільшився на 184,2% та 214,0% відповідно за 2019 та 2020 роки.

Таблиця 2.11.

Оцінка ефективності використання оборотних активів ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» за 2019-2021 роки на основі показників рентабельності

Показники	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Відхилення	
				2019-2021 рр.	2020-2021 рр.
1. Середня вартість оборотних активів, тис. грн.	23162	34430	56645	33483	22215
2. Валовий прибуток, тис. грн.	-2510	-7393	64734	67244	72127
3. Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	-28815	-53075	33861	62676	86936
4. Рентабельність оборотних активів за валовим прибутком, %	-10,8	-21,5	114,3	125,1	135,8
5. Рентабельність оборотних активів за чистим прибутком, %	-124,4	-154,2	59,8	184,2	214,0

Для оцінки ефективності господарської діяльності необхідно одержати відповідь на питання: на скільки керівництво ефективно використовувало

відображені в балансі активи в цілому і їх окремі частини. Рентабельність представляє прибуток підприємства у відношенні до обсягів вкладених у нього коштів. За допомогою рентабельності досліджується ефективність роботи підприємства, прибутковість різних напрямків його діяльності, визначається, чи виправдані витрати шляхом визначення їх окупності.

Розраховані коефіцієнти рентабельності ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» зведено в табл. 2.12 та на рис. 2.9.

Таблиця 2.12.

**Аналіз показників рентабельності ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» за
2019-2021 рр.**

№ з/п	Показники	Од. вим.	Роки			Відхилення 2019 від	
			2019	2020	2021	2019	2020
1.	Середнорічна вартість активів	тис. грн.	28117	39288	60683	32566	21395
2.	Середнорічна вартість власного капіталу	тис. грн.	-20897	-61842	-71449	-50552	-9607
	Чистий дохід від реалізації продукції	тис. грн.	93161	227624	411222	318061	183598
4.	Собівартість реалізованої продукції	тис. грн.	95671	235017	346488	250817	111471
3.	Чистий прибуток	тис. грн.	-28815	-53075	33861	62676	86936
4.	Загальна рентабельність активів	%	-102,5	-135,1	55,8	158,3	190,9
5.	Рентабельність власного капіталу	%	137,9	85,8	-47,4	-185,3	-133,2
6.	Рентабельність реалізації продукції за чистим прибутком	%	-30,9	-23,3	8,2	39,1	31,5
7.	Рентабельність виробничої діяльності	%	-30,1	-22,6	9,8	39,9	32,4

Виходячи з даних, представлених в таблиці, можна сказати, що розмір прибутку від продажів і прибутку до оподаткування збільшився. Темп зростання пробули від продажів (54,95%) в аналізованому періоді перевищує темп зростання виручки (12,76%), а це означає, що на підвищення ефективності діяльності компанії вплинуло значне зниження собівартості продукції. У 2021 році в порівнянні з попереднім періодом збільшилась рентабельність продажів на 1,34%

і рентабельність оборотних активів на 3,07%, що говорить про підвищення ефективності діяльності компанії. Розрахунок показника економічної рентабельності необхідний для прийняття можливого рішення при формуванні структури капіталу компанії.

Хоча досліджуване підприємство є прибутковим, проте в цілому аналізуючи показники рентабельності можна побачити, що деякі показників мають тенденцію до спадання. Тобто, керівництву підприємства слід звернути на це увагу і зробити відповідні висновки. Рентабельність є більш наочним показником, ніж саме значення прибутку, оскільки показує відношення отриманого результату до використаних ресурсів. Показники рентабельності використовуються менеджментом для визначення інвестиційної, цінової, виробничої політики підприємства.

Висновки до розділу 2

За результатами аналізу управління оборотними активами ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» можна сформулювати такі висновки:

Оцінка складу та динаміки оборотних активів ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» за 2019-2021 рр. показує збільшення оборотних активів ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» у 2020 році на 20739 тис. грн. або 86,2% в порівнянні з 2019 роком та збільшення у 2021 році на 23691 тис. грн. або 52,9% порівняно з 2020 роком. На розмір оборотних активів впливали наступні фактори: збільшення запасів у 2020 році на 8498 тис. грн. або 162,2% порівняно з 2019 роком та зменшення у 2021 році на 2049 тис. грн. або 14,9% порівняно з 2020 роком; зменшення дебіторської заборгованості у 2020 році на 315 тис. грн. або 3,1% порівняно з 2019 роком та збільшення у 2021 році на 16547 тис. грн. або 167,6% порівняно з 2020 роком; збільшення грошових коштів та їх еквівалентів на 9126 тис. грн. або на 43,1% в порівнянні з 2020 роком, що стало причиною підвищення платоспроможності досліджуваного підприємства.

Коефіцієнтний аналіз показав, що ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» знаходиться в позитивному фінансовому стані в розрізі платоспроможності. Воно має в своєму розпорядженні значну кількість ліквідних активів для погашення поточних зобов'язань, так як всі показники, крім коефіцієнта співвідношення поточної дебіторської та кредиторської заборгованостей задовольняють їх оптимальним значенням.

З урахуванням вищевикладеного, пропонуємо підприємству на плановий період дотримуватися застосовуваної помірної політики комплексного управління оборотними активами та джерелами їх фінансування. При цьому, зберегти помірний тип політики по оборотних активах, а тип політики управління джерелами їх фінансово-кредитного забезпечення змінити з консервативного на помірний, який має на увазі додаткове залучення кредитів.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Напрями удосконалення системи управління оборотними активами

Питання управління оборотними активами підприємств стають все більш актуальними. Сучасна господарська практика потребує прийняття як зважених так і нетрадиційних рішень, які базуються на глибокому синтезі досягнень сучасної фінансової теорії та досвіді фінансового управління.

Ефективно управляючи оборотними активами можна достатньо швидко досягти позитивних результатів у фінансовому оздоровленні підприємства. Розробка стратегії фінансового оздоровлення організацій обов'язково включає розробку принципів управління оборотними активами як найбільш мобільною частиною майна.

За результатами аналізу ефективності використання оборотних активів ТОВ «Аутомобіль Електрик Україна» у сфері управління оборотними активами необхідно здійснити наступні заходи: прискорення оборотності загальної суми оборотних активів. Це завдання управління оборотними активами реалізується шляхом збільшення частини активів з високою оборотністю й зменшення частини активів, які обертаються повільно; підтримка достатньої суми оборотних активів для підтримки платоспроможності підприємства за поточними фінансовими зобов'язаннями. Це управлінське завдання реалізується за допомогою постійного контролю над розміром оборотних активів у грошовій, абсолютно ліквідній формі, а також шляхом забезпечення відповідної частини високоліквідних активів у вигляді поточних фінансових інвестицій та інших активів, які при необхідності можуть швидко трансформуватися в кошти; мінімізація ризиків і втрат, пов'язаних з формуванням і використанням оборотних активів.

В системі заходів, спрямованих на підвищення ефективності роботи підприємства, важливе місце займають питання раціонального використання оборотних коштів.

Управління оборотним капіталом становить найбільш велику частину менеджменту у всій системі управління використанням капіталу підприємства. Це пов'язано з існуванням великої кількості елементів активу, що формуються за рахунок оборотного капіталу, необхідних індивідуалізації управління. Важливість виявляється і високою динамікою трансформації видів оборотного капіталу; високою роллю в забезпеченні платоспроможності, рентабельності та інших цільових результатів фінансової діяльності підприємства.

Однією з основних функцій управління є аналіз, що представляє собою процес всебічного дослідження системи управління, внутрішнього і зовнішнього середовища її функціонування.

Дослідження наукової літератури показало, що аналіз оборотних активів є складовою частиною аналізу фінансового стану підприємства, і здійснюється за такими напрямками: аналіз майна; аналіз ліквідності; аналіз оборотності оборотних коштів; аналіз руху коштів; аналіз дебіторської заборгованості; аналіз використання капіталу.

У процесі аналізу оборотних активів досить широко застосовуються такі методи: горизонтальний, вертикальний, факторний, порівняльний і коефіцієнтний. Аналіз проводиться за відносним та абсолютним показниками.

Разом з тим, вивчення досвіду аналітиків, показало, що аналіз проводиться в основному шляхом коефіцієнтного аналізу по його окремих напрямків, що надає можливість проводити аналіз підприємств різних рівнів і масштабів господарювання, визначати ефективність їх діяльності. Поширення отримав також факторний аналіз. У зарубіжній практиці ефективність використання вкладеного капіталу в виробничий процес визначається за допомогою показників оборотності.

Кожна складова оборотних активів, має досить велике значення у формуванні капіталу підприємства, тому вимагає окремого економічного дослідження. Так, кошти, що надходять від дебіторів, є одним з основних джерел доходів виробничих підприємств. Несвоєчасна оплата покупцями своїх зобов'язань, призводить до дефіциту грошових коштів, збільшує потребу

організації в оборотних активах для фінансування поточної діяльності, погіршує фінансове становище. Це, в свою чергу, призводить до необхідності зміни розрахункових відносин між організацією і покупцями, виробленню раціональної політики надання кредитів та інкасації заборгованості.

Важливим питанням є також аналіз запасів, так як від їх вартості, рівня і динаміки залежить рівень розвитку підприємства. У процесі аналізу необхідно визначити скільки і чого необхідно закупити, доставити і розмістити на зберігання, при цьому, щоб не було нічого зайвого. На практиці для цього необхідно підняти величезну кількість інформації, проаналізувати її, побудувати процеси і схеми роботи по кожній позиції асортименту і враховувати безліч чинників.

Проведення аналізу оборотних активів доцільно проводити за такими етапами.

Перший етап - інформаційний. Його суть полягає у вивченні нормативних і фактичних показників галузі в динаміці, що забезпечить основу для створення планових показників і оцінки ефективності проведеної управлінської роботи.

Другий етап - планування, засноване на даних першого етапу, і яке передбачає встановлення загальних проблемних питань в управлінні оборотними активами, виявлення чинників, що впливають на рішення цих проблем і пошук альтернативних варіантів управлінських рішень або здійснення політики бездіяльності.

Третій етап аналізу передбачає застосування традиційних методів внутрішньовиробничого планування, за допомогою яких стан об'єкта доводять до прогнозованих умов, тобто проводиться порівняння фактичних даних з плановими і внутрішньогалузевими, здійснюється виявлення причин відхилень і описуються їх можливі наслідки для подальшої господарської діяльності підприємства. Проводиться вивчення за обсягом, складом, структурою і динаміці оборотних активів. Цей етап є досить об'ємним, тому його слід розділити на окремі етапи, а саме: оцінка динаміки загального обсягу оборотних активів, що використовує підприємство - темпи змін середньої їх вартості в співвідношенні з

темпами зміни обсягу реалізованої продукції і середньої суми всіх активів; динаміки питомої ваги оборотних активів у загальній сумі активів підприємства; оцінка динаміки складу оборотних активів підприємства в розрізі основних їх видів - запасів, дебіторської заборгованості, грошових активів. В процесі проведення цього аналізу розраховуються і вивчаються темпи зміни суми кожного із цих видів оборотних активів у співвідношенні з темпами зміни обсягів виробництва і реалізації продукції; розглядається динаміка питомої ваги основних видів оборотних активів у загальній їх сумі. Проведення такого аналізу надасть інформацію для оцінки ліквідності оборотних активів.

Визначення етапів проведення аналізу оборотних активів дозволило визначити показники, що дозволяють проводити аналіз і стежити за ефективністю їх використання: внутрішньогалузеві показники оцінки стану і структури оборотних активів; величина поточних активів і власних оборотних активів; структура оборотних активів; оборотність окремих елементів оборотних активів; рентабельність поточних активів; тривалість фінансового циклу.

Стан і рівень ефективності використання оборотних активів є одним з основних умов фінансово успішної діяльності підприємства. Різкий підйом темпів інфляції, падіння рівня фінансово-платіжної дисципліни, скорочення до критично малих обсягів оборотних коштів та інші негативні наслідки фінансової кризи змушують підприємства змінювати свою фінансову політику стосовно оборотних коштів, шукати нові джерела їх фінансування, на ходу вирішувати проблеми ефективності використання оборотних коштів.

Управління оборотними активами займає значне місце в фінансовому менеджменті, оскільки оборотні активи представляють частину сумарних активів підприємств, і має на увазі рішення двох основних питань: знаходження оптимального рівня інвестицій в оборотні активи; визначення співвідношення джерел короткострокового і довгострокового фінансування для підтримки рівня оборотних активів.

Зниження рівня оборотних активів, за умови, що все-таки забезпечується обсяг продажів, призводить до зростання прибутковості (рентабельності)

сумарних активів. Така стратегія веде до низького або негативного рівнем чистого оборотного капіталу. Однак при зростанні рентабельності зростає ризик, який пов'язаний з можливістю не втримати оборотні активи на рівні, достатньому для виконання грошових зобов'язань фірми і забезпечення належного обсягу продажів.

Особливе місце у плануванні оборотних активів підприємства займає визначання потреби в грошових коштах, адже вони повинні бути оптимально сплановані ТОВ «Аутомотів Електрик Україна», щоб в достатній мірі забезпечити його господарську діяльність, і не осідати на банківських рахунках. Для цього розрахуємо наступну таблицю 3.1.

Таблиця 3.1.

Розрахунок мінімально необхідної суми грошових коштів ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» на 2019-2021 роки

Показник	2019 рік	2020 рік	2021 рік
1. Операційні витрати	124867	295371	404662
2. Чиста виручка від реалізації продукції, тис. грн.	93161	227624	411222
3. Середній залишок грошових коштів та дебіторської заборгованості	15585	28712	54061
4. Обертання грошових коштів, разів (ряд2: ряд3)	6,0	7,9	7,6
5. Мінімальна необхідна сума грошових коштів (ряд1: ряд4)	20889,1	37257,5	53198,6
6. Тривалість 1 обороту в днях			

Потрібно прискорити швидкість кругообороту (або скорочення тривалості обороту) оборотного капіталу.

Другий блок заходів пов'язаний з визначенням політики формування оборотних активів компанії. В ході розробки зазначеної політики фінансовий менеджер повинен знайти компроміс між ризиком і ефективністю діяльності підприємства. Особливість вибору полягає в тому, що склад і структура формування оборотних активів визначається компанією самостійно, виходячи з цілей ведення бізнесу.

В економічній літературі виділяють три підходи до формування оборотних активів: консервативний, помірний і агресивний.

У вітчизняній економічній практиці, на наш погляд, тільки нормування [2-4], [5, с. 21-23] включає методику розрахунку страхового запасу за матеріалами. Розрахунок нормативів по іншим елементам оборотних активів не включає страховий резерв. Більш того, найбільш ліквідні елементи оборотних активів взагалі не охоплені нормуванням.

Ми вважаємо, що по незавершеному виробництву, як елементу оборотних активів, недоцільно передбачати страховий резерв, так як включення часу відхилень всередині виробничого циклу передбачає планування порушення технології виробництва продукції. Це допустимо тільки за новими видами діяльності, де технологія виробництва продукції ще тільки апробується.

Страховий резерв по готовій продукції може включати час формування партії, що відвантажується, а також час резерву виробленої продукції на складі компанії.

Обсяг планованої поточної дебіторської заборгованості не включає страховий резерв, так як формується в межах договірних термінів розрахунків, а ймовірність дострокової оплати складно спланувати. Запланований страховий резерв за дебіторською заборгованістю, як елементу оборотних активів, рекомендуємо розраховувати по можливій простроченій дебіторській заборгованості, розмір якої доцільно визначити емпіричним шляхом.

Страховий резерв по коштах, на наш погляд, знаходиться в діапазоні між верхньою межею залишків грошових коштів та оптимальному їх залишком. Визначення конкретної величини цього резерву, а, отже, і планування залишку грошових коштів, є рішенням фінансової дирекції компанії.

Незважаючи на явні переваги нормування над іншими методами планування потреби в оборотних активах найбільшого поширення набула методика планування, заснована на оборотності елементів оборотних активів.

Оборотність окремих елементів оборотних активів прямо пов'язана з розрахунком тривалості операційного, виробничого і фінансового циклів і визначенням співвідношення між зазначеними циклами. Аналіз тривалості фінансового циклу в динаміці обумовлений економічним змістом оборотного

капіталу компанії, який в процесі кругообігу послідовно проходить зміну форм капіталу: починаючи з грошової, потім переходить в товарну форму, далі в виробничу, знову переходить в товарну форму і завершує кругообіг в грошовій формі. Більш того, аналіз фінансового циклу в динаміці, дозволяє наочно продемонструвати ситуацію, що складається за співвідношенням між періодом обертання дебіторської та кредиторської заборгованостей,

Розрахунок потреби в оборотних активах рекомендується завершити оцінкою ліквідності компанії і рентабельності використовуваних активів в планованому періоді [6]. Така оцінка зумовлена, перш за все, роллю оборотних активів в кругообігу коштів організації. Ліквідність компанії безпосередньо пов'язана зі складом і структурою використовуваних оборотних активів і гарантує можливість своєчасного виконання фінансових зобов'язань і забезпечує безперервність обороту капіталу. Прогнозне значення рівня економічної рентабельності дозволить оцінити не тільки рівень дохідності використовуваних активів, але і дозволить об'єктивно сформувати структуру капіталу компанії [7].

Практичне впровадження запропонованих стратегічних завдань по оптимізації джерел формування оборотного капіталу ТОВ «Аутомобіль Електрик Україна» дозволить максимально ефективно використовувати власні ресурси для забезпечення стабільної фінансової діяльності.

3.2. Оптимізація дебіторської заборгованості в системі управління оборотними активами підприємства

В результаті аналізу використання оборотних коштів на ТОВ «Аутомобіль Електрик Україна» виявлено, що проблемою для підприємства є зростання дебіторської заборгованості і зростання питомої ваги цієї статті в оборотних активах підприємства. Тому з метою вдосконалення необхідно здійснити зменшення цієї статті оборотних коштів підприємства.

Для цього необхідно проводити роботу з дебіторами щодо погашення заборгованості, а в випадку неможливості погашення – проводити претензійно-позовну роботу.

Зниження дебіторської заборгованості дасть змогу підвищити питому вагу запасів в оборотних активах, а також оборотність оборотних коштів.

Вважаємо, що, вибираючи джерела фінансування капіталу, доцільно для розрахунку очікуваного ефекту використовувати різні інструменти прогнозування, доповнюючи їх розрахунком фінансового левериджу, що дозволяє оцінити оптимальність структури капіталу. У тих галузях, де повільно обертається капітал і висока частка необоротних активів, коефіцієнт фінансового левериджу не повинен бути високим. У галузях, де оборотність капіталу висока і частка основного капіталу низька, цей показник може бути значно вище. Зростання фінансового левериджу супроводжується збільшенням ступеня фінансового ризику, пов'язаного з можливим браком коштів для виплати відсотків по кредитах.

Таким чином, при грамотному підході до управління структурою капіталу, особливо позикової частиною, можуть бути досягнуті досить високі показники фінансово-господарської діяльності підприємства. Ефект від управлінських рішень підвищиться, якщо вплив буде здійснюватися окремо на чисту і валовий прибуток, що пов'язано з різним ступенем впливу на них додатково залучених ресурсів. Такий підхід скоротить витрати на обслуговування позикового капіталу і підвищить вартість компанії.

Економіко-математичний метод планування передбачає розробку економічних моделей планових показників, за допомогою яких можливо отримати інформацію про майбутній стан об'єкта планування та шляхи досягнення цього стану.

Фінанси підприємства як об'єкт планування припускають ведення розрахунків в напрямках обґрунтування фінансових результатів і обсягів фінансово-ресурсного забезпечення.

Фінансове планування як система спеціальних економічних знань про

перспективи фінансово-господарської діяльності підприємства не можлива без якісного економічного аналізу, без методичного забезпечення та технологій планування.

Питанням фінансового планування в умовах підприємств присвячені наукові роботи Г.В. Астапова [1], М.М. Ахматдінова [2], О. Бандурки [3], І. Бланка [4], М. Бухалкова [5], С. Іванова [6], Г.Г. Кірейцева [7], Г.О. Партина [8], В.М Родіонова [9], Г.В. Савицької [10]. Авторами розкрито сутність, представлені трендові методи і моделі фінансового планування. Поряд з цим не в повній мірі досліджені аналітичне забезпечення і технології планування фінансових результатів і фінансово-ресурсного забезпечення підприємств.

Методологічну основу роботи становлять положення теорії фінансового менеджменту. В процесі виконання роботи використані емпіричні і комбіновані методи дослідження. Інформаційною базою роботи виступають матеріали монографій, статей, навчальних посібників і звітів про результати НДР.

Головною умовою прибуткової діяльності підприємства є реальна оцінка можливостей досягнення цього показника в майбутньому періоді. Отже, планування фінансових результатів, як і раніше необхідно. Так як операційна діяльність є основним видом діяльності підприємства, необхідно, перш за все, розглядати якість методичного забезпечення планирования операційної прибутку. Вимоги оптимальності і реальності планів припускають досягнення результату планування найбільш близького до фактичного значення, яке буде досягнуто в перспективі. Отже, критерієм якості методичного забезпечення планування прибутку виступає наявність методу складання плану, результати використання якого відповідають вимогам оптимальності і реальності [1].

Отримані оптимальний обсяг дебіторської заборгованості та оптимальний термін обертання дебіторської заборгованості порівняємо з фактичними даними (табл. 3.2)

Таблиця 3.2.

**Оптимізація дебіторської заборгованості ТОВ «Аутомотів Електрик Україна»
на 2020 рік**

Показник	Фактичне значення за 2019 рік	Оптимальне значення на 2020 рік	Абсолютне відхилення
Обсяг дебіторської заборгованості, тис.грн.	18148	5688,6	-12459,4
Термін обертання дебіторської заборгованості, днів	15,89	4,98	-10,91

Отже, проведені розрахунки у таблиці 3.2 свідчать, що фактичний обсяг дебіторської заборгованості набагато перевищує оптимальний. Фактичний термін обертання дебіторської заборгованості також більший за оптимальний.

Визначення співвідношення між постійною і змінною частиною оборотних активів компанії

Постійна частина оборотних активів не залежить від особливостей діяльності компанії і являє собою необхідний мінімум оборотних активів, що забезпечує безперервність поточної виробничої діяльності. Змінна частина оборотних активів, навпаки, безпосередньо залежить від різних коливань ведення бізнесу.

Співвідношення між постійної і змінної частиною оборотних активів підприємства доцільно визначати по Минулого динаміці відповідних активів з урахуванням запланованої потреби на перспективу. При побудові графіка залежності розміру оборотних активів від часу доцільно використовувати квартальні дані, або щомісячні залишки елементів оборотних активів.

Вибір стратегії формування структури джерел фінансування спрогнозованої потреби в оборотних активах

Завершальний етап політики управління оборотним капіталом компанії полягає у виборі стратегії формування структури джерел фінансування спрогнозованої потреби в оборотних активах.

В економічній літературі виділяють три стратегії фінансування оборотних активів компанії: помірну, агресивну і консервативну. Помірна стратегія фінансування оборотних активів заснована на узгодженні термінів

функціонування активів організації та її фінансових зобов'язань. На практиці помірна стратегія фінансування оборотних активів призводить до фінансування постійних активів компанії і постійної частини оборотних активів за рахунок довгострокових зобов'язань і власного капіталу і резервів; змінна частина оборотних активів фінансується за рахунок короткострокових зобов'язань компанії. Агресивна стратегія фінансування оборотних активів характеризується фінансуванням постійних активів компанії і частки постійної частини оборотних активів за рахунок за рахунок довгострокових зобов'язань і власного капіталу і резервів, а частку, що залишилася постійної частини оборотних активів і змінну частину оборотних активів компанії - за рахунок короткострокових зобов'язань. У разі використання консервативної стратегії фінансування оборотних активів компанії постійні активи, постійна частина оборотних активів і частка змінної частини оборотних активів підприємства фінансується за рахунок довгострокових зобов'язань, а також власного капіталу і резервів; що залишилася частка змінної частини оборотних активів фінансується за рахунок короткострокових зобов'язань. Вартість фінансування в цьому випадку найвища, але фінансовий ризик мінімізується. постійна частина оборотних активів і частка змінної частини оборотних активів підприємства фінансується за рахунок довгострокових зобов'язань, а також власного капіталу і резервів; що залишилася частка змінної частини оборотних активів фінансується за рахунок короткострокових зобов'язань. Вартість фінансування в цьому випадку найвища, але фінансовий ризик мінімізується. постійна частина оборотних активів і частка змінної частини оборотних активів підприємства фінансується за рахунок довгострокових зобов'язань, а також власного капіталу і резервів; що залишилася частка змінної частини оборотних активів фінансується за рахунок короткострокових зобов'язань. Вартість фінансування в цьому випадку найвища, але фінансовий ризик мінімізується.

Стратегія фінансування оборотних активів компанії безпосередньо впливає на склад і структуру капіталу. Вважаємо обов'язковим вирішення питання вибору певної стратегії фінансування шляхом здійснення різноманітної оцінки складу і

структури капіталу компанії. Розрахунок необхідно проводити по кожному оскільки він розглядався варіанту залучаються в обіг власних і позикових джерел фінансування, а також необхідно кожен раз здійснювати прогноз фінансової стійкості компанії.

Уявімо графічно накладення обраного підходу до формування оборотних активів підприємства міста і стратегії формування джерел фінансування запланованої потреби в оборотних активах.

Станом на 1 січня 2021 року дужками виділені групи фактичних джерел формування оборотних активів підприємства. Оцінюючи склад і структуру сформованих джерел фінансування можна сказати, що організація проводила агресивну політику формування оборотного капіталу до 1 січня 2021 року. Використовуючи розглянуту методику управління оборотним капіталом компанії, ми визначили запланований обсяг оборотних активів в розмірі 2011,5 тис. Грн., Керуючись консервативним підходом до формування оборотних активів. Потім в ретроспективному періоді виділили постійну і змінну частину оборотних активів компанії і, визначивши тенденції їх співвідношення, виділили на малюнку відповідні частини оборотних активів у плановому періоді з 1 січня 2021 року по 1 січня 2020 року.

Таким чином, підсумовуючи вищесказане, ми можемо стверджувати, що ефективне управління дебіторською заборгованістю на підприємстві можливе лише при комплексному використанні заходів впливу не тільки на величину та структуру дебіторської заборгованості, а й безпосередньо на дебіторів. Необхідно аналізувати фінансовий стан, історію співпраці найбільших дебіторів та свої потенційні можливості для того, щоб розмір дебіторської заборгованості був оптимальним відповідно до бажаного рівня виручки від реалізації. Також шляхами покращення управління оборотним капіталом, а саме підвищення оборотності оборотних активів, може стати введення нормування оборотних активів, скорочення запасів, зменшення дебіторської заборгованості.

3.3. Методи перспективного аналізу оборотних активів підприємства

У багатьох випадках результати ретроспективного аналізу, який було проведено у другому розділі роботи, доцільно доповнити даними у вигляді питомих ваг або процентних відношень окремих компонентів. З цього приводу ми підтримуємо точку зору професора І.Д. Фаріона, який вважає, що „представлення статей звітності в процентній і індексній формах часто дає змогу оцінити ситуацію глибше, ніж при звичайному аналізі економічних показників” [63, с. 273]. Такий вид аналізу професор І.Д. Фаріон називає процентним та індексним.

Цей аналіз дозволяє аналітику зазирнути в середину погіршення чи поліпшення фінансового стану виробничого підприємства. І хоча таке уявлення складається також при факторному та параметричному аналізі, однак більш глибше розуміння тенденцій можливе лише при процентному аналізі, коли розглядаються відносні показники. Проведення процентного аналізу спрощується, якщо використовувати відповідну комп'ютерну програму. Для ілюстрації результатів проведеного процентного аналізу розглянемо дані таблиці 3.4.

Дані аналітичної таблиці 3.4 показують, що оборотні активи у процентному відношенні з року в рік збільшувались. В основному це відбулось за рахунок збільшення дебіторської заборгованості та грошових коштів та їх еквівалентів, так в 2021 році порівняно з 2020 роком дебіторська заборгованість зросла на 233,3%, а грошові кошти за цей же період - на 105,7%.

Таким чином, розрахунки аналітичної таблиці 3.4 свідчать про стійке фінансове становище підприємства, його платоспроможність, а також про зростання обсягів оборотних активів.

Таблиця 3.4.

Динаміка відносних показників оборотних активів ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» за 2019-2021 роки

Показники	2019	2020	2021	2020/2019	2021/2020
Вихідні дані, тис. грн.					
1. Оборотні активи	24061	44800	68491	20739	23691
1.1. Запаси	5238	13736	11687	8498	-2049
1.2. Дебітор. заборгов. за товари, роботи, послуги	6953	7523	23746	570	16223
1.3. Інша поточна дебіторська заборгованість	3237	2352	2676	-885	324

Оборотні активи	24061	44800	68491	20739	1,862	23691	1,529	1,6955	116126,5
Запаси	5238	13736	11687	8498	2,622	-2049	0,851	1,7365	20294,5
Дебіторська заборгованість та кошти в розрахунках	6953	7523	23746	570	1,082	16223	3,156	2,119	50317,8
Інша поточна дебіторська заборгованість	3237	2352	2676	-885	0,727	324	1,138	0,9325	2495,4
Грошові кошти	8632	21189	30315	12557	2,455	9126	1,431	1,943	58902,0
Поточні зобов'язання	20514	55110	56835	34596	2,686	1725	1,031	1,8585	105627,8
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,42	0,38	0,53	-0,04	x	0,15	x	x	0,56
Проміжний коефіцієнт покриття	0,76	0,52	0,95	-0,24	x	0,43	x	x	1,03
Коефіцієнт покриття	1,17	0,81	1,21	-0,36	x	0,39	x	x	1,10

В цій таблиці прогностні значення були отримані за допомогою методу екстраполяції. Як відомо, екстраполяція – це метод визначення кількісних характеристик явищ, які не спостерігалися, шляхом розповсюдження на них попередніх розрахунків. Екстраполяцію можна здійснити як на майбутнє (перспективна екстраполяція), так і в минуле (ретроспективна екстраполяція).

Перспективний аналіз оборотних активів, результати якого відображені в таблиці 3.5 дає можливість підприємству визначити свій фінансово-господарський стан у майбутньому. На основі наших розрахунків, видно, що обсяг оборотних активів на ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» зросте в 1,9655 рази до 116126,5 тис. грн., а запаси на 73,65% до 20294,5 тис. грн., це свідчить про зростання обсягів діяльності досліджуваного підприємства. Очікується також значне зростання дебіторської заборгованості в 2,119 рази до 50317,8 тис. грн., що може негативно вплинути на розширення господарської діяльності ТОВ «Аутомотів Електрик Україна», оскільки зменшується сума вільних оборотних коштів.

Управління оборотними активами здійснюється на основі наступних принципів:

1. Формування ефективного складу і структури оборотних коштів.
2. Встановлення потреби в оборотних активах.
3. Пошук і вибір джерел фінансування оборотних коштів.
4. Зростання ефективності використання оборотних коштів за рахунок

прискорення оборотності активів.

5. Гарантування збереження оборотних активів.

У зв'язку з кризовими явищами в економіці обгрунтований вибір оптимального варіанту комплексної політики управління оборотними активами підприємства та джерелами їх фінансування, виходячи з встановлених вище принципів, є важливим фактором підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності комерційної організації і має велике значення для забезпечення її фінансової стійкості і платоспроможності.

В даний час прийнято розрізняти три основних типи моделі управління оборотними активами (три підходи до формування оборотних активів): агресивна, консервативна та помірна, що розрізняються за ступенем співвідношення ризику і прибутковості.

Розглянемо дані моделі управління оборотними активами підприємства.

1. Агресивна модель управління поточними активами і пасивами.
2. Консервативна модель управління поточними активами і пасивами.
3. Помірна модель управління поточними активами і пасивами.

Таким чином, управління оборотними активами здійснюється на основі наступних принципів: формування ефективного складу і структури оборотних коштів; встановлення потреби в оборотних активах; пошук і вибір джерел фінансування оборотних коштів; зростання ефективності використання оборотних коштів за рахунок прискорення оборотності активів; гарантування збереження оборотних активів. Найважливішою проблемою управління активами і пасивами фірми в короткостроковому аспекті діяльності фірми є пошук компромісу між забезпеченням достатнього рівня рентабельності активів і забезпеченням поточної платоспроможності фірми. В даний час прийнято розрізняти три основних типи моделі управління оборотними активами (три підходи до формування оборотних активів): агресивна, консервативна та помірна,

Фінансування основної діяльності комерційних організацій є найважливішим елементом системи забезпечення функціонування підприємства в ринковому просторі. Фінансово-кредитне забезпечення (ФКО) підприємництва

слід розглядати як механізм, що містить певні елементи, що має будь-якої алгоритм дій, процесів. Таке бачення зумовлює науковий підхід до вироблення та прийняття рішень по фінансово-кредитного забезпечення діяльності підприємства, і перш за все, мається на увазі застосування такого важливого елемента фінансового управління, як політика фінансування. Формування політики фінансово-кредитного забезпечення основної діяльності є важливим чинником економічної діяльності підприємництва. Слід зазначити складність її обґрунтування, оцінки, що визначає актуальність даної статті.

Чаленко А.Ю. визначає поняття «механізм» в співвідношенні його з процесом [9]. Він зазначає, що процес можна представляти у вигляді функціонального блоку, який перетворює входи на виходи при наявності необхідних механізмів (ресурсів) в керованих умовах, з чим слід погодитися. З'єднання «управління» з «механізмом», на думку Чаленко А.Ю., призводить до здійснення процесу перетворення «входів» в «виходи». Термін «процес» трактується як: 1) послідовна зміна явищ, станів у розвитку чого-небудь; 2) сукупність послідовних дій для досягнення будь-якого результату [7]. З огляду на зміст поняття процесу, механізм фінансово-кредитного забезпечення діяльності логічно розглядати як економічний процес. Пропонується сформулювати його як системну сукупність дій по формуванню (залучення), розподілу та використання фінансово-кредитних ресурсів для досягнення цілей господарюючих суб'єктів. Підтримуємо думку Куценко Н. А., яка звертає увагу, що механізм фінансово-кредитного забезпечення діяльності виступає не тільки головним, але і детермінують всі інші механізми організації господарського процесу [4].

Механізм, як сукупність фінансово-кредитних ресурсів і способів їх з'єднання в процесі забезпечення виробничої діяльності, пов'язаний з порядком залучення, функціонування ФКР в рамках політики фінансування основної діяльності. Функціонування механізму фінансування сільськогосподарських організацій має особливості, які зумовлені об'єктивними причинами, і можуть бути представлені як: специфічні особливості сільськогосподарського виробництва; пов'язані з особливим статусним становищем сільського

господарства [10].

Дієвість політики фінансово-кредитного забезпечення основної діяльності визначається раціональністю вибору складу, величини, структури поточних активів і їх фінансово-кредитних джерел. На думку Стоянової Є.С. [8], політика комплексного управління оборотними активами і пасивами підприємства формується з наступних типів політик: політика управління оборотними активами, політика управління поточними пасивами, політика комплексного управління поточними активами і поточними пасивами. Результати по кожному типу політики різні. Вважаємо за необхідне кілька уточнити термінологію, і запропонувати термін «політика комплексного управління оборотними активами та джерелами їх фінансово-кредитного забезпечення».

Розрізняють агресивний, консервативний, помірний типи політик. Політика управління оборотними активами визначається двома ознаками - частка оборотних активів в сумі активів і період оборотності оборотних активів. Агресивна політика характеризується високою часткою оборотних активів в сумі активів, тривалим періодом їх оборотності. Для консервативної політики характерні низька частка оборотних активів в їх загальній сумі, короткий період оборотності. Помірна політика означає середній рівень цих параметрів. Ознакою політики управління джерелами фінансово-кредитного забезпечення оборотних активів є частка позикових коштів у загальній сумі джерел оборотних активів. Агресивна означає абсолютне їх переважання, консервативна - низьку частку або відсутність, помірна - середнє значення. Ці дві політики, поєднуючись між собою, комплексно характеризують політику фінансування основної діяльності. Таким чином, політика комплексного управління оборотними активами та джерелами їх фінансово-кредитного забезпечення покликана відображати загальну філософію механізму ФКО основної діяльності підприємства з позиції прийняттого співвідношення рівня прибутковості та ризику. Будь-яких рекомендацій за кількісними параметрами, за допомогою яких можна було б оцінити ознаки, що відрізняють типи політик, не пропонується.

Аналіз показав, що частка оборотних активів в загальній сумі активів на

підприємстві має середнє значення, за досліджуваний період істотно не змінюється, в 2020 р склала 73,2%. Період їх оборотності можна вважати середнім за рівнем, характерним для підприємств з аналогічною спеціалізацією. На основі розрахованих показників можна зробити висновок про помірне типі політики управління оборотними активами. Він характеризується за середню, не переважною часткою оборотних активів, в загальних активах підприємства, невисокою швидкістю їх обороту, що простежується на підприємстві. Оцінка джерел оборотних активів показала досить низьку частку позикових і залучених коштів, в середньому за три роки 13%, що означає застосування консервативного типу політики управління джерелами фінансово-кредитного забезпечення оборотних активів.

Наприклад, якщо припустити, що обсяги продажу у певного підприємства будуть такими, як наведено вище, а характер платежів дебіторів залишиться незмінним, то ми отримаємо прогнозований рівень дебіторської заборгованості.

Таблиця 3.6

**Розрахунок прогнозованого рівня дебіторської заборгованості
ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» за II квартал 2022 р.**

Квартал 2	Прогнозований продаж, грн.	Відношення ДЗ до продажу, %	Прогнозована ДЗ, грн.
Квітень	140 000	40	28 000
Травень	200 000	120	120 000
Червень	280 000	180	252 000
Загальна прогнозована ДЗ: 400 000			

Отже, на основі зробленого аналізу динаміки дебіторської заборгованості на підприємстві й складеного прогнозу, керівники приймають рішення щодо стратегії кредитної політики підприємства, яка, в свою чергу, складається з чотирьох змінних: періоду кредитування (часу, що надається покупцеві для оплати продукції); стандартів кредитоспроможності, що базуються на показниках мінімального ступеня фінансової стабільності, необхідної клієнту для отримання кредиту, і суми кредиту, яка надається конкретному клієнтові; політики стягнення кредиту компанії (політики інкасації), що визначається ступенем наполегливості

під час стягнення поступових платежів; пільги, що надаються за більш швидкі платежі, з урахуванням їхніх розмірів і термінів.

Підсумовуючи розгляд управління і проведення перспективного аналізу дебіторської заборгованості, слід мати на увазі, що кредитна та інкасова політика виробничого підприємства включають розгляд декількох питань, а саме, по-перше, щодо терміну надання кредитів, по-друге, щодо одержання знижок на сировину, по-третє, щодо витрат на інкасацію.

Висновки до розділу 3

Раціональне розміщення та ефективне використання оборотних активів ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» може бути досягнуто шляхом: збільшення обсягів діяльності і прибутку при одночасному прискоренні оборотності оборотного капіталу; абсолютного і відносного збільшення власного оборотного капіталу у формуванні оборотного капіталу; раціонального використання власного оборотного капіталу, недопущення його вилучення в необоротні активи, прострочену і нереальну до стягнення дебіторську заборгованість тощо.

Впровадження ефективної політики управління оборотними активами ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» дозволить: забезпечити безперебійну роботу підприємства; зниження обсягів вільних поточних активів, і, як наслідок, зниження витрат на їх фінансування; прискорення обороту оборотних активів; максимізація прибутку підприємства при збереженні ліквідності.

Практичне впровадження запропонованих стратегічних завдань по оптимізації джерел формування оборотного капіталу ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» дозволить максимально ефективно використовувати власні ресурси для забезпечення стабільної фінансової діяльності. Забезпечення вибору найбільш оптимальних і економічно вигідних джерел фінансування оборотних активів на ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» є дуже важливим і актуальним питанням.

Фінансування основної діяльності здійснюється переважно за рахунок

власних джерел, що не можна вважати раціональним. Результатом застосування консервативної політики ФКО є, як правило, висока фінансова стійкість, але при цьому не використовується ефект фінансового важеля для підвищення рентабельності власного капіталу. Це призводить до зниження ефективності використання капіталу підприємства. Тому вважаємо, що ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» слід змінити тип політики за джерелами фінансування основної діяльності.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

За результатами дослідження теоретичних та практичних основ організації управління оборотним капіталом та його впливу на фінансовий стан підприємства, проведення аналізу ефективності використання оборотного капіталу, а також пошуку напрямків вдосконалення цього процесу на основі систематизації існуючих пропозицій щодо цього питання, сформовано наступні висновки.

У ході дослідження теоретичних засад оборотних активів підприємства встановлено відсутність єдиного загальноприйнятого підходу до їх визначення. На основі критичних поглядів учених щодо з'ясування сутності оборотних активів автором уточнено їх поняття як активів, без яких неможливе ведення господарської діяльності підприємства.

Система управління оборотними активами - це система цілеспрямовано організованих взаємодій між об'єктом та суб'єктом управління шляхом реалізації функцій управління із застосуванням комплексу методів, засобів і фінансово-економічних інструментів дослідження і трансформації взаємопов'язаних процесів формування та використання оборотних активів і джерел їх фінансування за обсягом, складом, структурою з урахуванням дії на них чисельних факторів внутрішнього і зовнішнього середовища.

Оцінка складу, структури та динаміки активів ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» за 2019-2021 рр. показує збільшення майна за 2021 рік на 42789 тис.

грн. порівняно з 2019 роком, та на 21721 тис. грн. порівняно з 2020 роком. Це збільшення у 2021 році відбулося за рахунок: зменшення вартості необоротних активів на 1970 тис. грн. порівняно з 2020 роком; збільшення вартості оборотних активів на 23691 тис. грн. у порівнянні з 2020 роком.

Оцінка динаміки оборотних активів ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» за 2019-2021 рр. показує збільшення оборотних активів ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» у 2020 році на 20739 тис. грн. або 86,2% в порівнянні з 2019 роком та збільшення у 2021 році на 23691 тис. грн. або 52,9% порівняно з 2020 роком. На розмір оборотних активів впливали наступні фактори: збільшення запасів у 2020 році на 8498 тис. грн. або 162,2% порівняно з 2019 роком та зменшення у 2021 році на 2049 тис. грн. або 14,9% порівняно з 2020 роком; зменшення дебіторської заборгованості у 2020 році на 315 тис. грн. або 3,1% порівняно з 2019 роком та збільшення у 2021 році на 16547 тис. грн. або 167,6% порівняно з 2020 роком; збільшення грошових коштів та їх еквівалентів на 9126 тис. грн. або на 43,1% в порівнянні з 2020 роком, що стало причиною підвищення платоспроможності досліджуваного підприємства.

Аналіз складу та структури оборотних активів показали: зменшення питомої ваги матеріальних оборотних активів (запасів) на 4,7% порівняно з 2019 роком та 13,6% в порівнянні з 2020 роком; збільшення грошових коштів на 8,3% порівняно з 2019 роком та зменшення на 3,1% порівняно з 2020 роком; зменшення частки дебіторської заборгованості в загальній вартості оборотних активів на 3,7% порівняно з 2019 роком та збільшення на 16,6% порівняно з 2020 роком.

Відмітимо, що найбільшу питому вагу у вартості оборотних активів ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» займає дебіторська заборгованість 42,3% за 2019 рік та грошові кошти та їх еквіваленти – 47,3% та 44,2%, відповідно за 2020 та 2021 роки, що пояснюється особливістю діяльності досліджуваного підприємства.

Аналіз ефективності використання оборотних активів показав з однієї сторони підвищення ділової активності ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» за 2021 рік в порівнянні з 2019 роком, про що свідчить збільшення коефіцієнтів оборотності оборотних активів, оборотності запасів та оборотності дебіторської

заборгованості відповідно на 3,24; 0,71 та 13,60 обороти. Також відбулось збільшення коефіцієнтів оборотності оборотних активів, та оборотності запасів в 2021 році порівняно з 2020 роком на 0,65 та 2,49 обороти. Водночас позитивним є зменшення періоду одного обороту обігових активів на 4,9 дні, та запасів на 1,3 дні. Хоча, такі зміни можна пояснити значним збільшенням середньої вартості оборотних активів та запасів за 2019-2021 роки на 33483 та 9108 тис. грн., та за 2020-2021 роки на 22215 та 3224 тис. грн. відповідно.

З метою подолання негативних тенденцій з урахуванням специфіки сфери діяльності підприємства можна запропонувати наступні напрямки підвищення ефективності використання оборотних активів:

1. Оптимізація розмірів матеріальних запасів підприємства на основі використання спеціалізованого програмного забезпечення «1С: ERP Управління підприємством», функціонал якого дозволяє ефективно управляти плануванням, закупівлями і поставками необхідних сировини і матеріалів при збереженні високого рівня оборотності запасів і при мінімізації ризиків нестачі запасів для використання у виробничій діяльності. Вартість програмного забезпечення складає 47 тис. грн.

2. Удосконалення виробничих процесів підприємства на основі використання новітніх технологій з проведення виробничого процесу, поліпшення трудової дисципліни і контролю на основі ПО, значить, підвищить ефективність використання оборотних коштів підприємства.

3. Реструктуризація дебіторської заборгованості інших дебіторів, погашення частини кредиторської заборгованості за рахунок вивільнених коштів за рахунок прискорення оборотності запасів і дебіторської заборгованості, напрямок вивільняються оборотних коштів у фінансові вкладення. При цьому рекомендується використовувати не банківські депозити, а облігації позики, прибутковість по яких на даний момент вище.

Представлені напрямки підвищення ефективності використання оборотних коштів свідчать про те, що розробка управлінських рішень в даній сфері повинна спиратися на комплексний аналіз і враховувати конкретні чинники і умови

функціонування підприємства.

Економічна ефективність заходи щодо підвищення використання оборотних коштів ґрунтується на таких передумовах: завдяки впровадженню заходів щодо вдосконалення технології виробництва і ремонтних робіт, підвищення дисципліни і контролю, впровадження для управління підприємством, питома собівартість продажів повинна знизитися на 1,5% від фактичного рівня; за рахунок забезпечення зростання оборотності запасів і скорочення їх терміну оборотності до 7 днів сума вивільнених оборотних коштів може скласти 13280 тис. грн., При цьому частина суми (400 тис. грн.) Можна направити на фінансові вкладення з річною прибутковістю в 7,43% річних (додаткова сума процентних доходів - 29 тис. грн.), а решту суми - на погашення кредиторської заборгованості.

Працівники фінансової служби компанії щодня на практиці реалізують роль оборотного капіталу, яка полягає в забезпеченні безперервності процесу виробництва і реалізації продукції, послуг, підтримують безперервність кругообігу коштів. При цьому прийняття управлінського рішення фінансовим менеджером здійснюється з урахуванням цілей, що стоять перед бізнесом. Розглянутий комплекс заходів з управління оборотним капіталом компанії враховує різноманітний склад цілей ведення бізнесу: реалізація кожного пропонованого блоку заходів дозволяє максимально враховувати задані цілі розвитку компанії. Такий підхід до управління оборотним капіталом і графічне накладення обраного підходу до формування оборотних активів підприємства міста і стратегії формування джерел фінансування запланованої потреби в оборотних активах вигідно відрізняє погляд автора від діючих методик

Отже, в цілому говорити про ефективне використання оборотних засобів можна лише тоді, коли мова йде про одночасне зростання показників стану та ефективності використання оборотних засобів підприємства в динаміці і здатності підприємства за рахунок власних коштів розраховатися за своїми зобов'язаннями, не допускати невиправданої дебіторської та кредиторської заборгованостей. Тобто підприємство має зосередити свою увагу як на формуванні високоліквідних активів, що дозволить лише штучно збільшити його ліквідність, так і ретельно

дослідити можливі фактори впливу на ефективність використання оборотних засобів, сформувавши оптимальну структуру оборотних коштів та забезпечити їх раціональне використання шляхом оптимізації асортименту товарів та отримання прибутку, достатнього для розширеного відтворення діяльності підприємства.